

LELKÉSZTOVÁBBKÉPZÉS

PROGRAMFÜZET

2021

PARAJD
Urbán Andor
Református Központ
537240 Praid
Str. Zsögöd nr. 553
0730 190 067
uarkkparajd@gmail.com

MAGYARLÁPOS
Református Parókia
435600 Târgu Lăpuș
Str. Florilor nr. 2
0262 384 345

MAGYARÓZD
Bonus Pastor
Terápiás Otthon
547123 Ozd nr. 5
0265 483 214
eva.adorjan@bonuspastor.ro

SEPSIKÖRÖSPATAK
Diakónia-Kapernaum
Keresztyén Alapítvány
Szabadidő Központ
527165 Valea Crișului
0733 065 373
emakkai@outlook.com

„**M**ert ha távol vagyok is testben, lélekben mégis veletek vagyok, és örömmel látom a köztetek uralkodó szép rendet és Krisztusba vetett hitetek szilárdságát.” (Kol 2,5)

Új értelmet nyert a közelség–távolság fogalma. Pál apostol missziói és gyülekezetszervező körútjai során sok közösséggel élte meg annak az áldását, hogy lehet lélekben közel lenni a fizikai távolság ellenére is. Heteken-hónapokon át személyes jelenlétével, szemtől szemben elhangzott igehirdetéssel, kézből kézbe adott úrvacsorai jegyekkel is erősítette egy-egy testvéri közösségben az összetartozás tudatát. Amikor viszont el kellett köszönni egy kialakult közösségtől, és tovább kellett utazni, csak reménykedhettek abban, hogy még valamikor személyesen találkozhatnak. Áthidaló megoldás volt, minden nehézkessége ellenére apró reménysugár: a levelezés lehetősége. Még sem közelíti a személyes beszélgetés meghittségét, próbára teszi mindkét fél türelmét, de – akkor még csak remélhették – ez is áldott eszköze lehet a tanításnak, a közösségépítésnek. Évszázadokkal később ez a kényszermegoldás nagy áldásnak bizonyult. A fizikai távolságban és lelki közelségben írott levelek minden szava erőt, útmutatást, bátorítást rejtő ige.

Amíg nem tudunk távlatból visszanézni a járvány által átrendezett egyházi életre és a személyes életünkre, addig inkább a hiányok, veszteségek okozta fájdalmat érezzük. Az elmaradt találkozások és közösségi alkalmak hiányát, a közösségből kiszakadt emberek hiányát. A kudarc fájdalmát, hogy a korábban bevált módszerek és megoldások nem működnek. Az új, digitális módszerek, az áthidaló megoldások idegennek, léleknélkülinek tűnnek számunkra. Úgy tűnik, még a köztünk uralkodó szép rend sem maradt töretlen. Bizonytalanság, bizonytalanság mindenütt.

Az egész egyházat és személyes életünket is felkavaró járvány a továbbképzési gyakorlatunkat

sem hagyta változatlanul. 2020-ban a helyszínekre vonatkozó korlátozások miatt minden továbbképzés elmaradt – és erre csak a hiányérzet fájdalmával tudunk gondolni. Hogy távlatból nézve mi lesz a tanulsága ennek a helyzetnek, még nem látjuk, csak reménykedhetünk abban, hogy Isten ezen keresztül is fontos dologra tanítja az egyházunkat. Arra törekszünk, hogy a rend helyreálljon, a korábbi gyakorlatból a jót minél teljesebben át tudjuk menteni a jövő nemzedékek számára. De közben érdemes rákérdezni: az áthidaló megoldásokból, a kényszerűen gyorsan elsajátított képességekből, a digitális szolgálat felé tett nagy lépésből milyen áldás származhat? Idén nem csak az elmaradt képzések szerepelnek ismét terítéken, hanem két online képzésre is kísérletet teszünk – áldásban reménykedve.

A körülöttünk levő bizonytalanságok ellenére is tanuljunk a fizikai távolságtól függetlenül lélekben közel maradni egymáshoz, megőrizni a köztünk uralkodó szép rendet és a Krisztusba vetett hitünk szilárdságát.

Az OLTТ nevében:
Beke Boróka

A Romániai Református Egyházban működő lelkésztovábbképzés rendszere szerint minden lelkésznek ötévente legkevesebb 50 továbbképzési kreditpontot kell összegyűjtenie. Ebből megközelítőleg harmincat tanfolyamjellegű továbbképzésen, a kiegészítő részt egyházmegyei lelkészértekezleten való részvétellel vagy egyéni tudományos munkával lehet megszerezni. Kreditpontoszerzésre olyan egyházmegyei lelkészértekezleteken van lehetőség, amit az Országos Lelkésztovábbképző Testület által akkreditált előadások valamelyikének meghívásával szerveztek. Amennyiben valaki tudományos előadást tart, vagy szakfolyóiratban tanulmányt jelentet meg, azzal ugyancsak kreditpontokat szerezhethet. Az előadások, illetve publikált szaktanulmányok kreditponttal való értékelése évente a decemberi OLTG-gyűlés keretében történik. A vonatkozó kéréseket az előadások rövid összefoglalójával, illetve a publikáció megjelenési helyének megjelölésével az OLTG titkárságához kell eljuttatni.

A továbbképzésekre a programleírásnál található e-mail címen vagy telefonszámon, a megadott időszakban lehet jelentkezni. A jelentkezés a regisztrációs díj befizetésével válik véglegessé, amit banki átutalással az Erdélyi Református Egyházkerületben meghirdetett továbbképzések esetén az

EPARHIA REFORMATĂ DIN ARDEAL

CIF: 13729410

Banca: BCR CLUJ

IBAN: RO12RNCB0106026604570488 ,

a Királyhágómelléki Református Egyházkerületben meghirdetett továbbképzések esetén az

EPARHIA REFORMATĂ DE PE LÂNGĂ PIATRA CRAIULUI

CIF: 4390305

Banca: OTP BANK ORADEA

IBAN: RO34OTPV220000227590RO03

számlaszámra lehet megtenni.

A banki átutalóra megjegyzésként fel kell vezetni a továbbképzés címét (vagy annak kezdő szavait) és a jelentkező lelkipásztor teljes nevét.

A regisztrációs díj felét a lelkipásztor, másik felét az egyházközsége (hivatalos munkaadója) fizeti.

A lelkésztovábbképzést szabályozó zsinati rendelkezés megtekinthető az Erdélyi Református Egyházkerület honlapján, a www.reformatus.ro oldalon, a Törvénytár fül alatt.

(http://www.reformatus.ro/admin/data/file/20131223/lelkesztovabbkepzes_szabalyrendelet.pdf)

Bővebb felvilágosítás Gáll Sándor OLTT-titkártól a 0731-344207 telefonszámon vagy a gallsandor@gmail.com e-mail címen igényelhető.

Az OLTT nevében:
Gáll Sándor OLTT-titkár

A református lelkipásztor digitális üzenete – az ERLÉSZ szervezésében

Előadók:

- dr. Kádár Magor egyetemi docens
- Könczey Elemér grafikus
- Kiss Gábor EREK sajtóreferens, fényképész
- dr. Kiss-Tamás Ágnes online média szakértő
- Lajos József lelkipásztor

Időpont: 2021. március 1–5.

Helyszín: Zoom platform

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. február 20-ig a

buczka@gmail.com e-mail címen, érdeklődni a
0722-772445-ös telefonszámon Bereczki-Orbán
Zsolt lelkipásztornál

Igény szerint a képzést az év során megismételjük.

A 2020-as esztendő emlékezetes marad az egyházi élet számára is. Ilyen mértékű változás, mint amilyenre a koronavírus-járvány kényszerítette a lelkipásztorokat, ilyen rövid idő alatt példátlan az egyházunk történelmében. Minden lelkipásztornak többnyire magának kellett kitalálnia és feltalálnia magát a digitális térben a maga szolgálataival. Sokan akadályok nélkül vették ezt az új helyzetet, és sikeresen, új csatornákon, új tartalmakkal érték el gyülekezetük tagjait, és nem csak őket. Sokan lelkiismeretesen próbálkoztak hálgyogkovács módjára helytállni és szolgálni. És voltak, akik teljes eszköz- és ismerethiányban nagyon nehezen tudtak a bezártság idején bármilyen pásztori feladatot is ellátni.

A váratlanul feltörő igény, azaz annak kénysze-
re, hogy a lelkésznek a digitális világban is boldo-
gulnia kell, újabb tanulási pontot jelentett és jelent
a lelkészek számára. Az első, többnyire spontán
megoldott online szolgálatok és virtuális megjele-
nés után, az eddigi tapasztalatok, kérések és kérdé-
sek alapján, szakemberek bevonásával szeretnénk
ebben a témában is előbbre lépni. Lelkésztovább-
képzőnket így azzal az igénnyel szervezzük, hogy
a lelkészi közösség magabiztosabban, több ismeret
és tapasztalat, szakember és szolgatárs segítségé-
vel otthonosabban mozogjon az online térben, és
sikerebben érje el üzenetével a célközönségét,
a gyülekezete tagjait, de azokat is, akik még a fel-
nem térképezett valós és virtuális missziós térben
rejtőzködnek.

Képzésünkben egyértelműen megfogalmazott
cél, hogy minden résztvevő – legyen teljesen kezdő
e tekintetben, vagy legyen akár „digitális bennszü-
lött” – önmagához képest szintet lépjen. Lelkészto-
vábbképzőnkön a generációk kommunikációs szo-
kásairól, különböző platformokról, audiovizuális
eszközökről, technikai kérdésekről, trükkökről,
tippekről, grafikai megjelenésről, megjelenítésről,
tartalmi kérdésekről egyaránt minőségi előadá-
sokat hallgathatnak a résztvevők. A képzés részét
képezik a bemutatásra kerülő feladatok, amelyeket
a résztvevőknek kell egyénileg elkészíteniük és fel-
tölteniük egy erre létrehozott oldalra. Ezek alap-
ján a záró napon az előadókkal való beszélgetésre,
„workshopra” és kiértékelőre kerül sor.

A regisztráció részét képezi a jelentkezők szá-
mára elküldött űrlap pontos kitöltése.

Akadálymentesített gyülekezet

Előadók:

- Makkai Péter lelkipásztor, igazgató, szociális munkás
- Sógor Enikő pszichológus, korai fejlesztési szakember
- Demeter Zsuzsa gyógypedagógus
- Vinczi Zsuzsa szociális munkás
- Olcsvári Tünde pszichológus

Időpont: 2021. június 1–3.

Helyszín: Íris Ház, Sepsiszentgyörgy

Helyek száma: 15 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Kreditpont: 16 pont

Bejelentkezés: 2021. május 3-ig Makkai Péter lelkipáosztornál a makkaip@yahoo.com e-mail címen vagy a 0724-000467-es telefonszámon

Az ÍH már tíz éve foglalkozik a fogyatékkal élők társadalmi integrációjával – munkahelyi, lakhatási, szabadidő-eltöltési tevékenységeket és területeket jelent ez, amely során több sikert, de kudarcot is megéltünk. Tapasztalataink szerint a református egyház gyülekezeteiben, annak ellenére, hogy az igehirdetésekben gyakran téma a fogyatékkal élők története, a gyakorlatban azt látjuk, hogy a fogyatékkal élők és családjaik hiányoznak istentiszteleteinkről, programjainkról. Nem elég az épületeink törvény szerinti akadálymentesítése, az egész gyülekezet szellemi-lelki nyitottságát, érzékenységét kell ebbe az irányba előmozdítanunk.

A fogyatékkal élők és családjaik elszigetelődése össztársadalmi probléma. Segítség és támogatás nélkül helyzetükből nem tudnak kilépni, és ez hatványozottan érvényes a gyülekezeteinkre nézve.

Lelkésztovábbképző tanfolyamunk célja az attitűdök és kompetenciák fejlesztése annak érdekében, hogy minden gyülekezeti tag érzékenyebbé

váljon, növekedjen társadalmi részvétele, és kialakuljon a fogyatékkal élők iránti felelőssége.

Egyházi hivatások teológiai-etikai értelmezése és jelenkori megvalósítása

Előadók:

- Lukács Olga teológus, lelkész, történész
- Bakk-Miklósi Kinga tanár, pszichológus
- Fazakas Sándor teológus, lelkész
- Gorbai Gabriella valláspedagógus
- Hézser Gábor lelkész, pasztorálpszichológus
- Lészai Lehel teológus, lelkész
- Péter István teológus, lelkész, egyházzociológus
- Püsök Sarolta teológus, lelkész

Időpont: 2021. június 2–4.

Helyszín: Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai

Központ

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. május 4-ig dr. Lukács Olga dékánál a lukacso@yahoo.de e-mail címen vagy a 0753-057820-as telefonszámon

A hivatásvégzés kapcsán ma is megfontolandó Karácsony Sándor üzenete: „aki szolgál, az kész az odaadásra, aki szeret, az odaadja magát, aki áldoz, magából ad a másiknak, és ezt a másik el tudja fogadni”. Az egyházi hivatások betöltéséhez nagy szükség van az önzetlen odaadás képességére, hogy a lelkész, vallástanár, diakónus saját magán túlmutatóan azt lássa meg, hogy hol van rá a legnagyobb szükség. Ennek átérzése és kötelességnek való értelmezése vezet el a hivatáshoz. A hivatásban a

szakmából mesterséggé nemesült tevékenység a szolgálat szintjére emelkedik.

Az egyháznak szüksége van a vezető emberekre is, gazdasági erők nélkül képtelen hivatását teljesíteni, ugyanis hihetetlen szervezet áll a hitélet keretben tartásának hátterében, amely globális, politikai és gazdasági tényező. A legnagyobb kihívás az egyházi (vezetői) hivatást gyakorlók számára, hogy megtalálják Isten hatalma és az emberi kormányzás közötti egyensúlyt.

„Az egyház úgy kormányozza magát a világban, hogy mindig rákérdez Isten itt és most aktuális akaratára. Ez teológiai feladat” – mondja Fazakas Sándor. Szerinte a teológia az egész egyház kritikai funkciója, hiszen örködni kell a tanítás és az életvitel közötti összefüggés felett. A szolgálat kritikus vizsgálata pedig önkorrekcióhoz is kell hogy vezessen. A világ az Istennel való szövetségek színtere, a felelősségvállalás pedig az egyház körein kívül is szükséges: diakónia, szeretetszolgálat, kultúra, oktatás. Állást kell foglalnia társadalmi, etikai kérdésekben, de fontos, hogy időszerű és tárgyyszerű legyen, igeszerű és kompetens, a mai helyzetre illő, ne merüljön ki olcsó moralizálásban.

A továbbképző lehetőséget nyújt arra, hogy a lelkészek, vallástanárok, diakónusok a teológiai-etikai alapelvek áttekintése révén mélyebb tudásra tegyenek szert hivatásvégzésükre vonatkozóan. Az előadások célja annak tudatosítása, hogy egyházi vezetőként nem elzárkózásra, hanem kölcsönhatásra van szükség a civil szférával, a politikával. Hiszen a modern társadalomnak szüksége van az egyházra, az egyháznak azonban kommunikálnia kell időszerűen az üzenetét.

Gyülekezeti napközi tábor

Előadók:

- Bocz Ildikó Rita
- Incze Hajnalka

Időpont: 2021. június 7–9. (a jelentkezések függvényében megismételhető)

Online: 18.00–19.30 között

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. május 7-ig a hajnalkaincze3@gmail.com e-mail címen, illetve a 0723-220048-as telefonszámon Incze Hajnalka vallástanárnál

Program:

Június 7., hétfő: Hogyan született meg a program?

Tervezés: (előkészületek, munkacsoportok, koncepció, ötletek, módszerek)

Csoportbeszélgetés

Június 8., kedd: A program bemutatása

A kézikönyv bemutatása. Gyakorlati útmutató a szervezéshez

Csoportbeszélgetés

Június 9., szerda: Műhelyek: ízelítő a program gyakorlati részéből

Csoportbeszélgetés

A továbbképzés tárgyaként bemutatásra kerülő program egy szabadidős, rekreációs tábor. A tanítás köré nagyon sok műhelymunka kapcsolódik, ahol a gyermekek tartalmas foglalkozásokon vehetnek részt. Nagy hangsúlyt fektetünk a lelki nevelésre.

Minden reggel, ha korán érkeznek, választhatnak tevékenységet, amihez éppen kedvük lesz (mesesarok, játszóház, kreatív foglalkoztató).

Miután mindenki megérkezett (9-kor), kezdődik a program, rövid, gyerekeknek való áhítattal, énekkel, szabad imádsággal, majd reggeli kérdésekkel, gondolatokkal folytatjuk, amelyek arra irányulnak, hogy hogyan érkeztek, hogy vannak, milyen gondolatok foglalkoztatják őket stb., aztán tudatosan fordítjuk a beszélgetést az aznapi téma felé. Adott esetben jégtörő játékok, ismerkedő játékok vagy éppen bizalmi játékok is következhetnek a ráhangolódásban (főleg a tábor első napjaiban).

Ekkor már szükség lesz a tízóráira, utána kezdődhet a bibliai történet, változatos módszerekkel bemutatva, tanítás, ének. Minden napra van két énekajánlat, kottával.

Arra törekszünk, hogy egy csoportnál a történet bemutatására legyen elég egy személy (főleg a kisebb gyülekezetekre gondolva), persze azért szükség lesz munkatársakra is a műhelyeknél. Nagyon jó ötletek vannak erre nézve, a változatosság garantált.

A történet feldolgozása után következik a műhelymunka. Ezt játék követi. Külön játéktárban csoportosítjuk ezeket, itt is figyelve arra, hogy a gyermekeket a kitűzött tanítási, lelki nevelési cél fele vezessük, de közben jól szórakozzanak. Aztán ebéd.

Ebéd után egy kis pihenő, meseolvasással. Mesepárnákra lehet ülni, vagy éppen egy tormamatracra elnyúlni mesehallgatás közben a jó hűvös szobában, teremben. Tartalmilag a mese kapcsolódik a napi témához, tanításhoz.

A szieszta után a napi program végéig még egy óra marad játéokra.

A hét záróakkordjaként a templomba hívjuk a gyerekeket, szüleiket istentiszteletre. A könyvben egy áhítat is lesz, mely tartalmilag természetesen kapcsolódik a hét üzenetéhez, amely felhasználható az adott gyülekezet lelkipásztora által. A táborzáró áhítat és az alkalommal kapcsolatos ötletek a könyvben, a második hét leírása végén olvashatók.

A történeteket két korosztály számára dolgozzuk ki, a műhelymunkákat szintén. Az áhítat nagybacsáknak szól, óvodásoknál előkészítőseknek kis imádság. A játéktár is gazdag, ahonnan az adott korosztály számára legmegfelelőbbet lehet választani.

Bízunk benne, hogy Isten megáldja igyekezetünket, ezt a programot és a célt, mert tudjuk, hogy szükséges és hiánypótló ez a kezdeményezés.

Az igehirdető szerepe a prédikációban

Előadók:

- dr. Székely József lelkipásztor, óraadó tanár KPTI
- Beke Boróka lelkipásztor, mentálhigiénés szakember

Időpont: 2021. szeptember 6–8.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpont: 16 pont

Résztvevők száma: 16 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. augusztus 6-ig dr. Székely József lelkipásztornál a joszekely@gmail.com e-mail címen vagy a 0722-650350-es telefonszámon

Negyedszázaddal a rendszerváltás után Erdélyben is az egyház térvesztésének vagyunk a tanúi. Az istentisztelet-látogatás, az aktív egyháztagság látványosan visszaesett, az értelmiség eltávolodott az egyháztól, az ifjúságot egyre nehezebben lehet megszólítani és bevonni a gyülekezeti élet vérkeringésébe. Az egyház és a lelkipásztor ismét a társadalom peremére és a templom falai közé

szorult; véleményükre nem kíváncsi társadalom, sőt már a gyülekezethez még kötődő református hívek többsége számára sem mérvadó az egyház hitvallásos tanítása.

Mégis az egyház összes tevékenysége közül az *igehirdetés* az, amellyel a legtöbb embert elérheti. A vasárnapi istentiszteletekkel elsősorban a gyülekezeti tagokat, az ünnepi és alkalmi szolgálatok rendjén olyanokat is, akik csak nagyon lazán vagy egyáltalán nem kötődnek az egyházhoz. Éppen ezért a jelenben is érvényes a reformátori megállapítás, hogy nincs szentebb és nagyobb feladata az egyháznak, mint az igehirdetés. Ezért bármilyen fokú és jellegű változás következzen is be az egyházban és a társadalomban, az igehirdetés nem kerülhet egyebeknek az árnyékába.

Nyilvánvalóan nem elhanyagolható a kérdés, hogy a jelenlegi egyházi és társadalmi helyzetben *milyen kellene hogy legyen az igehirdetés*. Éppen azért, mert sokan csak ritkán hallanak prédikációt, az egyszeri alkalom meghatározó lehet az Istenről, keresztyénségről, egyházzal való gondolkodásuk szempontjából. Az erdélyi társadalom és a református egyház belső szekularizációja nyilvánvaló. Ezért már nem magától értetődő az egyház és a lelkipásztor tekintélye. Ilyen körülmények között egyre nagyobb szükség van a prófétai bátorsággal, személyes közvetlenséggel és lelkigondozói szeretettel megszólaló hiteles igehirdetésre, amellyel még elérhető a mai ember.

Elsősorban a Szentlélek munkájától függ az, hogy az Ige üzenete megérkezik-e a hallgatókhoz vagy sem. Emberi oldalról azonban mindent meg kell tenni azért, hogy az Ige ne térjen vissza üresen, hanem megcselekedje, amit Isten akar.

Mivel az egyház és a lelkipásztor legfontosabb feladata az igehirdetés, ezért a „minőségi” igehirdetés érdekében elengedhetetlen a lelkipásztor szakmai és személyes kompetenciáinak a fejlesztése. Az igehirdető bízhat abban, hogy prófétai küldetéstudatát, személyes és szakmai kompetenciáit, valamint lelkigondozói habitusát a

Szentlélek felhasználhatja az igehirdetés és az egyház megújulásában.

A továbbképzés az igehirdető személyére és a prédikációra való fokozott odafigyeléssel ehhez szeretne hozzájárulni.

STRESSZKEZELÉS

A Hivatásmegőrző Szolgálat (HISZ) képzése

Előadók:

- Becsky Borbála HISZ-munkatárs, klinikai pszichológus, mentálhigiénés szakember, pasztorálpszichológiai lelkigondozó, rendszerszemléletű pár- és családterapeuta, keresztyén tanácsadó, WÉK-facilitátor
- dr. Horváth Levente HISZ-munkatárs, kontextuális lelkigondozó, Motivational Interview (MI) facilitátor, addiktológiai konzultáns, spirituális kísérő és coach, missziológia szakos oktató a Protestáns Teológiai Intézetben
- Beke Boróka HISZ-munkatárs, lelkipásztor, mentálhigiénés szakember

Időpont: 2021. szeptember 15–17.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. augusztus 31-ig a

levente.horvath@bonuspastor.ro e-mail címen

vagy a 0740-056396-os telefonszámon dr. Horváth Levente teológiai tanárnál

Stresszkezelő és kommunikációs képességfejlesztő program

A Szentírás síkján szisztematikus teológiai, biblikateológiai és pasztorálpszichológiai szempontból egyaránt pontosan elhelyezhető és egyúttal precízen elsajátítható lelkigondozói készség és szakszerű képesítés szükséges a lelki gondozottjaink és önmagunk szakszerű kezelése érdekében. Fontosnak látjuk a zarándokének zsoltárok (Zsolt 120–134) alapján (és részben Illés próféta élettörténetén keresztül) bemutatni a stresszkezelés biblikus és szakszerű terápiás metodológiáját, valamint a zsoltárokból adott lelki kísérés alapjait, mely mentálhigiénés szempontból is releváns kommunikációs képességfejlesztő programot nyújt számunkra. Dogmatikailag a kapcsolatok trinitárius modelljére alapozunk, a kapcsolatkezelés és kommunikációfejlesztés inkarnációs missziói modelljét követve. Ez a kísérlet egyedülálló, mert a református teológiai alapozást nem akarjuk elhagyni, miközben a stresszkezelés minden tekintetben mára már korszerűnek és hatékonynak bizonyuló módszereit szeretnénk nyújtani, hogy a képzésben részt vevő lelkipásztorok könnyedén elsajátíthassák.

A stressz nem csak a lelkiállapotunkra, hangulatunkra hat, hanem testi működéseinkre is.

Valószínűleg mindenki átélte már, hogy fokozott stresszel járó helyzetek, események kapcsán valamilyen kellemetlen testi panasz is jelentkezett, például heves szívdobogás egy kellemetlen veszekedés alatt, hasmenés egy szorongató vizsga előtt, fejfájás egy nyomasztó probléma miatt stb. Ezek után talán nem meglepő, hogy tudományos eredmények is azt mutatják, hogy hosszú távon a stressz hozzájárulhat az egészség romlásához és különböző betegségek kialakulásához. Ugyanakkor a stressz önmagában nem rossz, nem az a cél, hogy elkerüljük. Lelkipásztorok esetében fokozott figyelmet igényel, hogy a segítő szolgálatunk alatt hogyan kezeljük a

gyülekezettel kapcsolatos stresszes problémákat, és a teherhordozás közben hogyan tarthatjuk magunkat egészséges lelki egyensúlyban.

A szív-érrendszeri betegségek kockázatát fokozó lelki és társas kapcsolati tényezők:

- Ellenségesség – fokozza a szív-érrendszeri megbetegedések, halálozás rizikóját;
- Társas támogatás jelentősége: azon szívbetegek körében, akik magányosak, 3-szor nagyobb az elhalálozás kockázata, mint azok esetében, akiknek van társa, bizalmasa
- A munkahelyi stressz hatása: nagyobb a szív-érrendszeri betegségek kockázata azoknál, akiknek a munkahelyén magasak a követelmények, viszont kevésbé tudják befolyásolni azt, ami munkahelyükön történik, azt, hogy munkájukat hogyan ítélik meg (alacsony kontroll). Emberekkel, közösségekkel dolgozó emberek (pl. lelkipásztorok, lelkészcsaládok), segítők még inkább kiszolgáltatottak ebben az értelemben.
- A depressziós betegek körében az infarktust követő 6 hónapban 5-ször magasabb az elhalálozás aránya, mint azoknál, akik nem depressziósak – beszűkült és magányos élet a sok ember között.
- Ráadásul a negatív hatások összeadódnak – hatványozottan nő a megbetegedések kockázata, ha több tényező is jelen van – sok elvárás, kevés erőforrás, határok nélküli lét.

Az ÉletKészségek tréning célja, hogy olyan megküzdési módok elsajátítását és gyakorlását segítse, melyekkel a mindennapi stressz negatív hatásait csökkenteni tudjuk, és így a felsorolt negatív hatásokat is visszaszorítsuk.

A tréninggel kapcsolatos eddigi kutatási eredmények igazolják, hogy az elsajátított készségek alkalmazása hosszú távon csökkenti a szorongást, a depressziót és az ellenségességet.

A Williams ÉletKészségek Program nemzetközi jogvédelem alatt álló szellemi termék, tulajdonosa a

Williams LifeSkills Inc., Magyarország. A program és a segédanyagok magyar adaptációjára és magyarországi alkalmazására, szakmai felügyeletére kizárólagosan a Selye János Magyar Magatartástudományi és Magatartásorvoslási Társaság jogosult. Tréningeket kizárólag a Williams LifeSkills Inc. által elismert okleveles facilitátorok vezethetnek. Romániában jelenleg 8 végzett, akkreditált facilitátor van. A program magyar változatát a Selye János Magyar Magatartástudományi és Magatartásorvoslási Társaság dolgozta ki a Semmelweis Egyetem Magatartástudományi Intézet munkatársainak közreműködésével. A Williams ÉletKészségek programot a Duke Egyetem (Durham, NC, USA) vezető szakemberei, dr. Virginia Williams és dr. Redford Williams dolgozták ki, több évtizedes csoportterápiás tapasztalataik és a stresszkutatás legfrissebb eredményeinek felhasználásával (több mint 15 éve alkalmazzák sikerrel).

A komplex program tematikája strukturált. A készségek elsajátítását pszichoterápiában használt technikák teszik hatékonná. A csoportvezetést akkreditált facilitátorok végzik. Egyszerre két tréner vezet.

Palást nélkül az Úr előtt

Előadók:

- dr. Horváth Levente teológiai tanár
- dr. Balogh Csaba teológiai tanár
- Kovács Endre teológiai tanár, Debrecen
- Pap Ákos lelkipásztor
- Tamás Barna jezsuita szerzetes

Időpont: 2021. szeptember 28–30.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpont: 16 pont

Helyek száma: 16 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. szeptember 5-ig a

dongaszka@yahoo.com e-mail címen vagy a

0744-680989-es telefonszámon Nagy Gábor

lelkipásztornál

Az erdélyi református lelkipásztor nagyon sokrétű munkát végez: ígét hirdet alkalmas és alkalmatlan időben, lelkigondozást vállal, adminisztrál, pályázik, épületet javít, majd, ha jut egy kis ideje, valamikor imádkozik is. Tíz év gyülekezeti szolgálat után azt tapasztaljuk, hogy egyre nagyobb hangsúlyt kap az imádság az életünkben és szolgálatunkban. Vajon nem magától értetődő az imádság egy lelkipásztortól? Pontosan ezt szeretnénk megcáfolni. Két ismert lelkipásztorra hivatkozunk itt: Cseri Kálmán mondta, hogy a budapesti Pasaréti Gyülekezetben minden az imádságból nőtt ki. Ezzel szemben gyakran úgy tűnik számunkra, hogy van egy fordított elképzelés, amelyben az imádság nem alap, hanem valamiféle extra tevékenység. A másik, akire hivatkozunk, Tim Keller, aki a *Prayer* című könyvében arról ír, hogy az imádkozást tanulni kell. Meggyőződésünk, hogy a lelkipásztornak is tanulnia kell, még évtizednyi szolgálat után is. Ezért tartottuk fontosnak, hogy a lelkipásztorok imádságos élete legyen ennek a továbbképzésnek a témája.

Elgondolásunk szerint először ‘ad fontes’ jellege lenne a továbbképzésnek: az Ószövetségből Salamon templomszentelési imádságát vennénk górcső alá, az Újszövetségből pedig azt, amit Jézus tanított: a Miatyánkot. Ezt követően az őskeresztények imádkozó életébe nyernénk betekintést, majd a szerzetesi élet középkori gyakorlatában mélyülnénk el. Az imádság és megújulás témája magába foglalja a reformátoroktól és a protestáns ébredési mozgalmakból leszűrhető tanulságokat, míg Tim Keller *Prayer* című könyve már a szekularizálódott világunkban adhat útmutatást az imádság témájában.

Az általunk elgondolt továbbképzésnek mindenképpen szeretnénk a tudományos jelleg mellett lelki gyakorlat-jelleget is adni. Épp ezért a napi program és az esti beszélgetés ennek rendelődne alá. Így kerülne sor az ó- és újszövetségi előadás után a *lectio divina* bemutatására, az őskeresztyének és a szerzetesek imáéletének tanulságai után egy, a jezsuita szerzetesek által irányított lelkigyakorlatra. Tim Keller könyvének bemutatása után pedig egy beszélgetésre kerül sor olyan lelkipásztorokkal, akik gyermeküket temették el, arról, hogy ezekben a helyzetekben hogyan alakult át az imádkozó életük. Az imasétáról nem csupán elvi beszélgetést folytatnánk, hanem a gyakorlatban is végigvinnénk rajta a jelentkezőket.

A képzésre jelentkezőknek ajánljuk Philip Yancey *Az imádság* c. könyvének elolvasását.

Egyházi épített örökségünk fenntartása és megóvása – műemlékvédelemről, örökségvédelemről lelkipásztoroknak

Előadók:

- Sebestyén József építész, műemlékvédelmi szakmérnök, c. egyetemi docens
- Csáki Árpád történész, levéltáros, megyei műemléki felügyelő

Időpont: 2021. október 5–7.

Helyszín: Marosvásárhely II. – Gecse utca

Kreditpont: 16 pont

Helyek száma: 16 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. szeptember 6-ig Gáll Sándor előadó-tanácsosnál a gallsandor@gmail.com e-mail címen vagy a 0731-344207-es telefonszámon

Az emberi társadalmak kulturáltságát általában nemcsak az évszázadok során létrehozott és felhalmozódott kulturális örökségük megléte jelzi, hanem az életük színterének értékeivel, a teremtettt világgal s benne az ember által alakított természeti és épített környezettel való megfelelő bánásmód, a megőrzés, egyben a fenntartás és a használat módja is. A védett műemlékek, műemléki értékek örököse minden egykor volt és eljövendő kor nemzedéke, s nem kizárólagos birtokosa az elődök által létrehozott, felhalmozott kulturális javaknak, így az épített környezetnek is. Az élő közösségeknek saját érdekükben is jól kell sáfárkodniuk ezzel az örökséggel, élniük kell vele, és nem felélniük mindazt, ami egyúttal a jövő nemzedékeinek is jussa. Az épített örökség továbbörökítésének „öncélú” eszköze a megóvás, a jó állapotban való fenntartás, s egyúttal természetesen a szakszerű megújítás, igényes gazdagítás, hogy a jelen közösségeire bízott értékeket a lehető legjobb állapotban adják át az utánuk következő nemzedékeknek.

A feladatok ismertek, ahogy ezt legutóbb Dávid László megfogalmazta, s ahogy a segesvári gyülekezet lelkészeként példaadóan gyakorolta is: „Ez a sok gyönyörű és értékes alkotás mind a miénk. Nekünk kell megőrizni, de érteni s másoknak megmutatni is! Ehhez azonban meg kell ismerni a művészettörténet korszakait, az építészettörténet szakkifejezéseit, az emlékek leírásának sajátos nyelvezetét. Meg kell tanulni az emlékeket felmérni, rajzolni (ahogy azt Debreczeni László ma már digitálisan hozzáférhető vázlatkönyveiből ismerhetjük), fényképezni, szóban és képen bemutatni, értelmezni, értékelni.” S évtizedekkel korábban arra is figyelmeztetett, hogy: „A műemlékek további sorsa legalább annyira fontos, mint keletkezésük körülményeinek tisztázása”.

Erről írta John Ruskin még 1849-ben: „Gondozzuk műemlékeinket annak idejében [...] Öröködjünk emlékeink felett szorongó gonddal; ápoljuk őket, ahogy csak tudjuk, védjük meg mindenáron a szerteomlás ellen; mindezt pedig cselekedjük

gyöngédséggel, tiszteletteljesen és folytonosan; és akkor még számos nemzedék fog születni és eltávozni annak árnyékában.”

A továbbképzés célja az értékes, különböző történeti korokban emelt épített örökségünk, a magyar műemlékvédelem/örökségvédelem történetének, a műemlékvédelem alapelveinek, jogi kereteinek s a preventív megóvás eszközeinek, mindennapi gyakorlatának megismerése.

A lelkipázkózás az egyház anyanyelve Elmélyítő palliatív képzés lelkipázkótoroknak

Előadók:

- Ekkehard Höver lelkipázkótor, palliációs szakelőadó
- Gyűjtő Katalin szociálpedagógus
- Mátyás Judit-Aranka szociális munkás

Időpont: 2021. október 11–13.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Kreditpont: 16

Helyek száma: 12 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. szeptember 10-ig a kovacsi@reformatus.ro e-mail címen vagy a 0731-344209-es telefonszámon Kovács István előadó-tanácsosnál.

A továbbképző témája a demens és haldokló betegek elkísérése, valamint a lelkipázkózó kompetencia erősítése.

A demens és haldokló betegek elkísérése a lelkipázkótor központi feladatai közé tartozik. A fájdalom enyhítése, valamint egyéb szenvedést

okozó testi, lelki és szellemi természetű bántalmak kezelése a haldokló és családtagjai életminőségét kell hogy szolgálják. A bibliai emberkép is azt mutatja, hogy a személyes szenvedés nem csupán egy szervi zavarra vezethető vissza, hanem annak mély lelki összetevői vannak (pl. bűn és bűntudat).

A haladók számára tartandó kurzuson (II. modul) kiemelt szerep jut a bűn és megbocsájtás, kommunikáció, etika, kiégés (burn-out), vigasz és emlékezés, halál és élet a Bibliában, üdvösség és üdvözülés fogalmai tisztázásának. Az „értékbecsülő beszélgetés” módszerének az alkalmazásával megtanulhatunk a betegekkel kommunikálni. A résztvevők elmélyülhetnek a „lelkigondozás mint védelem”, a kitartás, a hiábavalóság és kiteljesülés fogalmaiban.

Szenvedélybeteg és családja a gyülekezetemben – mit tehetünk?

Előadók:

- Bartha Éva klinikai szakpszichológus, pszichodráma-asszisztens
- dr. Horváth Levente lelkipásztor, kontextuális lelkigondozó
- Horváth Mária szociális munkás, addiktológiai konzultáns

Időpont: 2021. október 12–14.

Helyszín: Magyarózd

Helyek száma: 16 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Kreditpont: 16

Bejelentkezés: 2021. szeptember 15-ig a

levente.horvath@bonuspastor.ro e-mail címen

vagy a 0740-056396-os telefonszámon dr. Hor-

váth Levente teológiai tanárnál

Gyakran tapasztaltam szakember munkatársaimmal együtt az elmúlt 27 év alatt (amióta a Református Mentő Misszió és Bonus Pastor Alapítvány működik), hogy a lelkipásztorok sokféle kudarcot és frusztrációt élnek meg a gyülekezetükben élő függők és családjaik lelkigondozása és támogatása terén. Ilyenkor több eset áll fenn – egyik az, amikor néhány kudarcot követően tehetetlenül lemondanak több hatástalan kísérlet nyomán a további segítségről. A frusztráció azonban ott marad. Más esetben belátják, hogy lelkigondozói képzettségük és tudásuk ellenére nem jó ezt egyedül próbálgatni, és a tapasztalt keserű tehetetlenségük miatt szakembert vonnak be a gondozásba, valamelyest működtetik a szociális hálót is, de maguk végül nem érzik magukat kompetensnek a segítségben. Ilyenkor a teológiai képzettségük gyümölcsöztetését és lelkigondozói habitusukat, talentumaik aktiválását és a gyülekezeti segítség lehetőségét adják föl. A frusztráció így is megmarad. Nem sikerül ugyanis, még ha szakembert vonnak is be, és a szociális háló lehetőségeit veszik is igénybe (főleg ha az világi és nem hitvalló szakember), hogy a függő felépülését a gyülekezeti közösségbe való visszaépülés is kövesse. A gyülekezet se funkcionál ez esetben terápiás és diakóniai közösségként a kliens számára.

A tanfolyam célja: tudatosítani a lelkipásztorokban, hogy nem kell egyedül kínlódnuk, szakemberekkel és a Bonus Pastor munkatársaival együtt lehet működni, fel lehet ismerni, hogy meddig terjednek a saját kompetenciáink határai, és azon túl a Református Mentő Missziónk nyújtotta lehetőségekkel is lehet élni. Mindenekelőtt ezt egy addiktológiai alapképzés tudja megoldani, amelyet sajnos Romániában még sehol nem lehet igénybe venni, de munkatársaimmal ezen a téren képzettek lévén, mi magunk biztosíthatjuk. Ezen túlmenően célunk az is, hogy fontos kontextuális lelkigondozói és teológiai ismeretek felől is felajánljuk a konkrét, gyakorlati eszközöket. Képzésünket ezért az elmélet azonnali gyakorlatba ültetésével is kombináltuk: ehhez ideális a terápiás

otthonban lévő lakókkal és a 9 hónapos bentlakásos programjukkal való megismerkedés, valamint az interaktív műhely és az esetelemző szupervíziós lehetőség is. Ezért építettük úgy föl a tanfolyamot, hogy a lelkipásztorokat megismertessük a függőségek felismerésének és működésének lényegével, a családtagjaik gondozási lehetőségeivel, a dependencia és kodependencia közös játszmáinak diagnózisával és kezelési esélyeivel. Mindig szem előtt tartjuk a lelkipásztorok szerepét ebben a rehabilitációs folyamatban, így tehát kompetens eszközöket szeretnénk nekik adni, és ugyanakkor elsajátítható készségeket szeretnénk kifejleszteni a képzés során. Végül megismertetnénk a Bonus Pastorral való együttműködés módjaival és a felépülő függő és családja gyülekezeti integrálásának, bevonásának és támogatásának lehetőségeiről, sőt a konkrét és gyakorlati támogatásuk módjairól is szeretnénk eszmecserét folytatni.

PETRŐCZI KATA BELSŐ VÁRKASTÉLYA

Gyülekezetépítő tanítványképzés

Előadók:

- dr. Horváth Levente óraadó tanár (KPTI), lelkipásztor
- Bartha Attila lelkipásztor
- Bán Alpár lelkipásztor, misszionárius
- László Lehel-Bendegúz lelkipásztor

Időpont: 2021. október 19–21.

Helyszín: Magyarózd, Drogterápiás Otthon

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. szeptember 24-ig a

levente.horvath@bonuspastor.ro e-mail címen
vagy a 0740-056396-os telefonszámon dr. Horváth Levente teológiai tanárnál

Mi a tanítványképzés?

A gyülekezetépítő missziói tanítványképzés egy keresztyén életvezetésre való képzés, a tanítványi életmód közösségben való begyakorlása, amely segít abban, hogy a keresztelekor értünk fogadott és vélhetően a konfirmációkor (vagy utána) általunk személyesen felvállalt hitvalló és bizonyságtevő keresztyén életet a mindennapok gyakorlatában élni tudjunk. Dogmatikailag a református keresztyén életvezetés és életmód a keresztségünk és az úrvacsorával élésünk jobb megértését szolgálja, gyakorlati teológiai szempontból pedig a sákramentumok hitbeli gyakorlatra váltását jelenti a mindennapi életvitelünkben („ezt cselekedjétek az én emlékezetemre”). A keresztyén életvezetés és lelkület teológiai létmódot is jelent (vö. Luthernél: „a kereszt teológusa”, ahol ez nem csak teológiai alapállást, hanem létmódot is jelentett), azaz tanítványságot is jelent, mert a tanítvány nem úgy tanítja gyülekezte tagjait az Isten útjaira, hogy közben ő maga megszűnne taníthatónak, tehát tanítványnak lenni, és elkerüli a „dicsőség teológusának” kísértését (vö. Luther: Heidelbergi tételek). Ekkleziológiai és missziói szempontból a tanítványság begyakorlása (vö. Bonhoeffer: *Követés*) csak közösségben lehetséges, és a közösségben megvalósuló egységből, mint adottságból indul ki (vö. Bonhoeffer: *Az egyház lényege*), a testvériség igei szempontok szerinti begyakorlása tehát. Ugyanakkor a gyülekezetépítés leghatékonyabb eszköze is egyben: „És ő »adott« némelyeket apostolokul, másokat prófétákul, ismét másokat evangélistákul, vagy pásztorokul és tanítókul, hogy felkészítse a szenteket a szolgálat végzésére, a Krisztus testének építésére, míg eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia megismerésének egységére, a felnőttkorra, a Krisztus teljességét elérő nagykorúságra...” (Ef 4,11–13). A gyülekezet építése egyenes arányban áll a tanítványok nemcsak kvantitatív, hanem kvalitatív szempontú tanításával és képzésével is, ahogy Pál erre Timóteust buzdítja: „És amit tőlem hallottál sok tanú előtt, azokat add át megbízható embereknek, akik mások tanítására is alkalmasak lesznek” (2Tim 2,2). Az apostol itt négy

nemzedéket említ a (tanítvány)képzés stafétájának átadása során: Pál, Timóteus, a „megbízható emberek”, (akiknek Timóteus tovább kell adja a tanítást, és akik mások tanítására alkalmas emberekké lesznek), végül pedig a tanítható „mások”.

2012–2013-ban, Bonhoeffer ihletésére munkatársaimmal és lelkész kollégákkal kidolgoztunk egy tanítványképző életvezetés kurzust – eleinte főleg presbitereknek, lelkészeknek, illetve gyülekezeti missziói és diakóniai munkatársaknak igyekeztünk ezzel segítséget nyújtani. Ezt a „Fiúság és testvériség” képző programként elindított (majd „TeSó kurzus”-nak becézett) anyagot könyv formájában is megjelentettük (*Út és útítársak. A tanítvánnyá válás négy alapja* címmel), mely kézikönyvként is használható mind a képzők, mind a résztvevők számára, és azóta évente többször magyar nyelven, sőt évente egyszer angol nyelven is (nemzetközi tábor formájában) kipróbáltuk a kurzust. Azt tapasztaltuk, hogy sikeres volt nemcsak a szenvedélybetegek és hozzátartozóik körében, hanem különböző gyülekezeti csoportok számára rendezett formájában is (2014-ben kérte először egy Grand Rapids-i amerikai gyülekezet, hogy egy csoportjuknak megszervezzük). 2015-ben elkészült az ifjúsági munkához használható változata, a tavaly pedig a házásoknak szánt változata is. Ezt az alapanyagot szeretnénk most lelkipásztoroknak bemutatni, hogy amennyiben előbb saját magukon „kipróbálják” és hasznosnak vélik a gyülekezetépítő munkájukban, akkor bátran használhassák.

Ez az életvezetés kurzus, ahogy László Lehel lelkész kollégánk megfogalmazta, „egyrészt segít közel lenni Istenhez, másrészt megóv a bálványoktól, a bűnrabságtól, a függőség bármilyen formájától, továbbá megóv minket az önkényes magyarázatokon alapuló lelki élettől. Hasonló ahhoz, amit az Úr Jézus Krisztus és a tanítványok kapcsolatában látunk, és ezért hívjuk tanítványképzésnek. Az Úr Jézus Krisztussal való élő kapcsolat megélése a cél.”

A tanítványképzésnek öt fő eleme van a program során: interaktív előadások a tanítványság közösségi gyakorlásának tematikájában (hogyan történjen a

teológiai megalapozás), kiscsoportos beszélgetések (mi vezet az elmélyítéshez), egyéni elcsendesedés (hogyan történjen a kontemplatív gyakorlat), imaközösség gyakorlása az imapartnerrel (beszélgetéssel-megosztással hogyan kapcsolódni), és végül mentori beszélgetés (spirituális kísérés: hogyan segíthetnek az Isten akaratának felismerésére valakit).

2020 tavaszán a karantén alatt az egész anyagot átdolgoztuk a magyarózdai grófnő, Petrőczy Kata Szidónia *Jó illattal füstölő igaz szív* című könyvének tematikái alapján (12 fejezete szerint), és az ózdi kastély szimbolizálta belső világunk lelki és mentálhigiénés karbantartására (a 12 bástyaszobának megfelelően) igyekeztünk alkalmazni. (A tervezett kastélykert 12 állomását pedig a másik Petrőczy-mű, a *Kereszt nehéz terhe alatt elbágyatt szíveket élesztő illatú 12 liliom* fellettetnénk meg.) Ezért adtunk új elnevezést a felújított képzésnek: *Petrőczy Kata belső várkastélya*.

Palliatív alapképzés lelkipásztoroknak

Előadók:

- Ekkehard Höver lelkipásztor, palliációs szakelőadó
- Gyűjtő Katalin szociálpedagógus
- Mátyás Judit szociális munkás, tolmács

Időpont: 2021. november 8–10.

Helyszín: Parajd, Urbán Andor Református Konferenciaközpont

Csoportlétszám: 12 fő

Regisztrációs díj: 100 RON

Kreditpontok: 16

Jelentkezés: 2021. szeptember 10-ig Kovács István előadó-tanácsosnál a kovacsi@reformatus.ro e-mail címen, illetve a 0731-344209-es telefonszámon

Asúlyosan betegek és a haldoklók gondozása nagyon igényes szolgálat. Csak ha teljesen a beteghez fordulok, ha egész személyiséget nyújtom, tehát „ott vagyok vele”, csak úgy valósulhat meg a teljes és bizalmas kapcsolat.

Az olyan témák, mint „haldoklás, halál és gyász”, feloldják a haldoklókat gondozó személyek belső döbbenetét. Az egyházban dolgozók is állandóan kérik a segítséget ehhez a gondozáshoz és kommunikációhoz. Ez lesz ennek a továbbképzésnek is a súlypontja.

A továbbképzés alatt palliatív ismereteket fogunk elsajátítani, gyakorolni és elmélyíteni. A résztvevők egyfelől gyógyászati és gondozói ismeretekkel gyarapodnak, de pszichoszociális és spirituális aspektusokkal is: egy ember haldoklása: miként éltem azt meg? Milyen érzelmeket szabadított fel bennem a szomorú esemény? Meg kell halnom? Miképpen szembesülök e „valósággal” betegágyamon? Olyan kérdések ezek, amelyekkel a képzés során találkozunk.

A súlyos beteget minden esetben a családjával együtt kell kezelni. Milyen gondozásra szorul a család a maga gyászában? Milyen spirituális lépésekre van szükség, milyen szertartások segíthetnek a búcsúzásban? És nekem milyen magatartást kell tanúsítanom, hogy az hiteles és helyénvaló magatartás legyen? Csak ha rendelkezem ezzel a helyes tartással, nyújthatok másoknak is erre példát.

Egy lelkipásztortól elvárják, hogy hozzáértően álljon meg egy haldokló vagy halott ember ágyánál, és hogy a hozzátartozókhoz helyesen viszonyuljon. A haldoklóhoz való viszonyulásnak a lelkipásztor viselkedése kell legyen a kulcs.

Járvány, betegség, szenvedés KPTI – 2021

Előadók:

- Adorjáni Zoltán: „...az ő férgök meg nem hal [...] és minden test előtt borzadásul lesznek.” (Ézs 66,24) Az istenkáromlók büntetése
- Balogh Csaba: Betegség és gyógyulás: az ítélet és kegyelem nyelvezete az ószövetségi teológiában
- Benkő Tímea: Liturgia, könyörgés, panaszének járvány vagy a közösséget ért csapás idején
- Buzogány Dezső: Diakónia a 16. századi református egyházban
- Kállay Dezső: Hát nem dicsőségre rendelt minket az Isten? Gondolatok a keresztyének szenvedéséről az újszövetségi iratok fényében
- Kató Szabolcs: „Én genny vagyok Efraimnak és rothadás Júda házának.” (Hós 5,12) A betegség metaforája Hós 5,8–6,6-ban, különös tekintettel a betegség biblikateológiai jelentőségére
- Kolumbán Vilmos József: Demográfiai katasztrófák a 17–18. században
- Papp György: Mítosz és orvostudomány a Biblia világának betegségkezelési stratégiáiban
- Somfalvi Edit: Szakralitás és szervezettség a református online liturgiában
- Székely József: Az igehirdetés mint közösségi lelkigondozás
- Visky S. Béla: A koronavírus teológiai értelmezése?

Időpont: 2021. november 8–12.

Helyszín: Kolozsvár, Bethlen Kata Diakóniai Központ

Csoportlétszám: 35 fő

Regisztrációs díj: 150 lej

Kreditpontok: 26

Bejelentkezés: 2021. október 8-ig Kolumbán

Vilmos József KPTI rektornál a

vkolumban@proteo.hu e-mail címen, illetve a

0744-581289-es telefonszámon

Adorjáni Zoltán: „...az ő férgek meg nem hal [...] és minden test előtt borzadásul lesznek.” (Ézs 66,24)
Az istenkáromlók büntetése

A *szkólékokbrótosz* néven ismert parazita okozta betegségről nemcsak a Jób könyvében és annak septuagintai változatában olvashatunk, hanem a deuterokanonikus és apokrif irodalomban, Josephus Flavius *A zsidók történetében* és az Újszövetségben is. Hogy ezt a kórságot miért tekintették éppen az istenkáromlók büntetésének, ennek bibliai háttere van. Kik voltak azok az ismert személyek, akik ebben a betegségben szenvedtek? És tényleg csak az istenkáromlókat érte ez a csapás?

Balogh Csaba: *Betegség és gyógyulás: az ítélet és kegyelem nyelvezete az ószövetségi teológiában*

Az előadás a betegség/gyógyulás ószövetségi metaforákat vizsgálja meg, amelyek a bibliai nyelvhasználatban a (politika)történeti értelemben vett ítélet/kegyelem kifejező eszközeivé váltak. Az ítélet, illetve kegyelem gyakorlása jogi értelemben királyi jogkörök, amelyek uralkodói tekintélyt jelenítenek meg. Tágabb összefüggésben a betegségből való gyógyulás az isteni királyságról szól. Ez az a kontextus, amelynek összefüggésében később az újszövetség gyógyítástörténetei vagy a Jelenések könyvének betegségmentes világról való látomásai is értelmezhetővé válnak. Az előadás főként Ézsaiás könyvét, azon belül Ezékiás király betegsége és gyógyulása történetét (Ézs 38) vizsgálja meg közelebbről.

Benkő Tímea: *Liturgia, könyörgés, panaszének járvány vagy a közösséget ért csapás idején*

A gyülekezeti közösséget foglalkoztató éppen időszerű kérdések mindig meghatározzák a keresztény gyülekezetek istentiszteleteit. A közösséget ért csapás idején a körülmények szülte sajátos istentiszteleti gyakorlat alakult ki és élt évszázadokon át Európa-szerte, az úgynevezett bűnbánati és könyörgő napokon tartott istentiszteletek. Ezeket a bűnbánati és könyörgő napokat az érintett

közösség (ország, város) világi vezetősége rendelte el, valahányszor háború fenyegetett (különösen a török-tatár betörések alkalmával vagy az 1848-as forradalom idején), de természeti csapások okozta károk hatására (árvíz, jégeső pusztítása, sáskajárás) vagy éppen pusztító járvány elhárításának céljával (pestis, kolera) is. Ezeken a napokon több istentiszteletet is tartottak a települések minden felekeztének templomaiban, szigorú böjtöt tartottak, és alamizsnát gyűjtöttek a csapás károsultjai számára és a közösség szegényeinek részére. Ez a gyakorlat a 20. századig élt, mindaddig, amíg a csapásokat Isten büntetéseként értelmezték.

Az előadásban ismertetjük a bűnbánati és könnyörgő napok vázlatos történetét, különös tekintettel az erdélyi történelmi példákra. Bemutatunk néhány olyan esetet is, melyeket fogadalmi ünnepként máig megtartanak erdélyi gyülekezetek, azzal a céllal, hogy a régi csapás ne érje többé az adott közösséget. Az előadás alkalmával bemutatjuk az ilyen alkalmakkor tartott istentiszteletek jellegzetes liturgiáját, azok sajátos elemeit, valamint ismertetjük és megtanuljuk a jelenlegi énekeskönyv azon énekeit, melyek az ilyen, közösséget ért csapáshoz kapcsolódnak, vagy alkalmasak arra, hogy hasonló jellegű istentiszteleten énekeljük őket. Az előadásban kitérünk azokra a lehetőségekre is, melyekkel élhetünk a mostani járvány idején megtartott istentiszteletek alkalmával.

Buzogány Dezső: *Diakónia a 16. századi református egyházban*

A Kálvin által ajánlott négy egyházi tisztség (lelkész, doktor, presbiter, diakónus) sorsa Erdélyben és Magyarországon egészen érdekesen alakult a reformációt követő néhány évszázadban. Az első (a lelkész) megmaradt annak, aminek ő is gondolta, a második (a doktor) hosszú ideig a lelkészi tisztség alárendeltje lett, a tanító személyében, a harmadik (a presbiter) kezdetben inkább hasonlított a szász konzisztórium tagjára, semmit a klaszikus, kálvini értelemben vett egyházi vezetőre, a

negyedik (a diakónus) úgy tűnik, meg sem jelent az egyházban. Természetesen az első volt a legfontosabb, e köré szerkesztették az egyházi törvényeket (a Geleji Kánonok 100 paragrafusa közül 85 a lelkésszel foglalkozik!), és rendezték az egyházi életet. A négy tisztség egyenlőségéről tehát nem beszélhetünk. A járvány, betegség, szenvedés kontextusában vessünk egy pillantást a múltra, és nézzük meg, hogy a testi-lelki gondozást végezni hivatott diakónusi tisztségnek milyennek kellett volna lennie mi nálunk is.

Kállay Dezső: *Hát nem dicsőségre rendelt minket az Isten? Gondolatok a keresztyének szenvedéséről az újszövetségi iratok fényében*

Akiket Isten magának elválasztott és Jézus Krisztus által a maga tulajdonává tett, könnyen gondolhatják, hogy Isten és Krisztus mellett öröm, boldogság, tisztesség és dicsőség lehet az életük. Két dolgot azonban meg kell fontolniuk. Jóllehet már az eljövendő dicsőség részesei mennyei polgárságuk alapján, mégis egész valójukkal e mulandóság alá vetett világhoz vannak kötve, és a világgal együtt szenvednek. De mivel igazi otthonuk már a mennyekben van, itt a földön pedig vándorok és idegenek, el kell viselniük azt a szenvedést is, amely a világ részéről éri őket. Természetesebb tehát, ha a keresztyén életet külső megjelenésében a szenvedés határozza meg, semmint a ragyogás és dicsőség. Az előadás ezeket a kérdéseket bontja ki és világítja meg.

Kató Szabolcs: *„Én genny vagyok Efraimnak és rothadás Júda házának.” (Hós 5,12) A betegség metaforája Hós 5,8–6,6-ban, különös tekintettel a betegség biblikateológiai jelentőségére*

Izráel korai vallástörténeti képzeteiben Jhwh nemcsak a gyógyítás, az egészség és a jólét Istene, de tőle jön a betegség és a szenvedés is. A fogság utáni korban azonban az is látszik, hogy a bibliai irodalom igyekszik ezt az összefüggést annyiban módosítani, hogy a csapásokat nem Jhwh-val közvetlenül,

hanem egy-egy szolgálatában álló mennyei lénnel (többnyire a Sátánnal) hozza összefüggésbe. Hós 5,8–6,6 alapige a szír-efraimita háborút dolgozza fel, nagyon sok metaforát és jelképet használva. Ezek közül egyik, amikor Jhwh magát nevezi meg betegségnak, kórok tüneteinek, egy erős képben gennynek és rothadásnak tüntetve fel magát. Az előadás a Hós 5,8–6,6 elemzése alapján azt kívánja megvizsgálni, hogyan épül bele ez a sokkoló kép Hós üzenetébe, és a konkrét mondanivalón túl milyen képzeteket implikál Jhwh-val kapcsolatosan, kitekintve a betegség tágabb biblikateológiai képzetrendszerére.

Kolumbán Vilmos József: *Demográfiai katasztrófák a 17–18. században*

A 17–18. századi események vízválasztónak bizonyultak az erdélyi magyarság és azon belül az erdélyi reformátusság számára. A vizsgált időszakban több olyan esemény is történt, amely jelentős mértékben változtatta meg Erdély demográfiai mutatóit. Az előadásban kitérünk ezeknek az eseményeknek a rövid ismertetésére, illetve rámutatunk azokra a kiváltó okokra, amelyek révén megváltozott Erdély etnikai összetétele.

Papp György: *Mítosz és orvostudomány a Biblia világának betegségkezelési stratégiáiban*

A tervezett előadás elsősorban egy áttekintés kíván lenni, amely bemutatja, hogyan tekintettek a betegség fogalmára (azaz mennyire mitikusan) az ókori Közel-Kelet (és benne a Biblia) világában, majd megnézzük, hogyan tükrözik ezt a viszonyulást a betegségek megjelölésére használt fogalmak. Végül a Biblia és az ókori Közel-Kelet irodalmából vett néhány példán keresztül szemléltetjük, hogyan ötvözik a mítosz és tudomány a betegség kezelésében.

Somfalvi Edit: *Szakralitás és szervezettség a református online liturgiában*

A református liturgia elnevezésében nem szent, mint például az ortodox vagy a katolikus (szent liturgia, szentmise), de mindenképpen a szenttel,

a szentséggel való találkozás alkalma. A világjárványig talán fel sem tűnt, hogy mennyi fontos részlete van a szent elé járulásnak, a különféle istentiszteleti formák pontos megszervezésének és a résztvevők hatékony tájékoztatásának.

Az új helyzet hatalmas, sokszor nyomasztó, embert és alkalmazkodó készséget próbáló események elé állította egyházunk lelkészeit és azok munkatársait. Az előadás az istentisztelet teológiai alapjait figyelembe véve újragondolja és megerősíti a különböző liturgiák elemeit, a felmerült új szabályozásokat és elvárásokat, a gyülekezet nélküli istentiszteletek és megélt közösség nélküli úrvacsorázások kihívásait. Megvizsgálja a liturgiákon résztvevő szereplők feladatait az öltözettől, megjelenéstől a felkészültségig, az Istennel és emberekkel való kapcsolatban való lét felelősségéig. Mindezeket figyelembe véve, a jövőre tekintve, a hallgatósággal közösen keresi a választ arra, hogy milyen belső és külső feltételek mellett lehet az online térben hatékony szószéki és minden más liturgikus szolgálatot végezni.

Székely József: *Az igehirdetés mint közösségi lelkigondozás*

A prédikáció és a lelkigondozás kapcsolatát vizsgálva általában úgy gondoljuk, hogy a prédikáció a nyilvános istentisztelethez tartozik, a lelkigondozás pedig csak a személyes, négy szemközti beszélgetések során valósulhat meg. A teológiai képzésben is elkülönül a kettő; az előbbivel a homiletika, utóbbival a pasztoráció foglalkozik. Az elkülönülés oka abban a szerepben is keresendő, amelyet a homiletikában az idők során az igehallgatóknak szántak. Az újreformátori teológia által meghatározott homiletika textusorientáltsága bizonyos értelemben nem csak az igehirdetőt, de az igehallgatókat is árnyékban tartotta, és passzív befogadó szerepet szánt nekik, ugyanakkor túlhangsúlyozta a prédikáció prófétai és tanítói jellegét.

A rendszerváltás utáni negyedszázad során az erdélyi református egyházban olyan folyamatok

indultak be, amelyek nagymértékben megváltoztatták a korábbi egyházi helyzetet. Ilyen az erőteljes szórványosodás, az egyre fokozódó kivándorlás, újabban pedig a mindenkit érintő világjárvány. Ilyen körülmények között egyre nagyobb szükség van az igehallgatók helyzetét is figyelembe vevő lelkigondozó igehirdetésre, amelynek során megvalósulhat a csoda: a hirdetett Ige nem tér vissza üresen, hanem megcselekszi, amit Isten akar.

Visky S. Béla: *A koronavírus teológiai értelmezése?*

A mostani (vagy 2021 novemberében már „a közelmúltban lecsengett”?) világjárvány elterjedése után az egészségügyi vonatkozásokon túl hamar megjelentek annak társadalmi, gazdasági, kulturális, összeesküvés-elméleti stb. értelmezései. Kis fáziskéséssel megszólaltak az egyházak, főleg a korlátozások gyülekezeti életre gyakorolt hatásáról. Nem maradt el azonban a szisztematikus teológiai reflexió sem. Van-e ennek a sok megpróbáltatással, bizonytalansággal és gyásszal járó csapásnak ebből a szempontból valamilyen sajátossága, vagy „mindössze” ugyanazokkal a klasszikus teodiceakérdésekkel szembesít, mint Epikurosz, Jób könyve, Leibniz, a száz évvel ezelőtti járvány, Auschwitz, a cunamik vagy a terrortámadások? Előadásomban egyebek mellett a következő megközelítésekkel folytatok párbeszédet: John C. Lennox: *Hol van Isten a koronavírus idején?* (Harmat, Budapest, 2020. Ford. Szabadi István); John Piper: *Koronavírus és Krisztus* (Evangéliumi Kiadó – Koinónia Kiadó, Budapest – Kolozsvár, 2020. PDF-ben is olvasható a koinonia.ro honlapon).

Egyházi ingóságok értékmentése és állagmegóvása

Időpont: 2021. november 15–17.

Helyszín: Kolozsvár, az Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltár és Erdélyi Református Múzeum épülete, Bocskai tér/Piața Avram Iancu 14. sz.

Kreditpontok: 16 pont

Helyek száma: 16 fő

Bejelentkezés: 2021. október 15-ig az erdelyireformatusmuzeum@gmail.com e-mail címen és a 0722-540693-as telefonszámon Tamás Iringó művészettörténész-muzeológusnál

Az eltelt több mint ötszáz év folyamán református gyülekezeteinkben nagyszámú irat- és tárgytanyagot halmoztak fel, több szempontból jelentős kisebb gyűjteményeket alkotva, amelyek többek között szakismeret hiányában a huszadik század folyamán napjainkig lényegesen károsodnak. Továbbá a gyülekezetek többségében a használatban lévő leltárok pontatlanok, nem nyújtanak megfelelő segítséget a különféle tárgyak azonosításában vagy értékeiknek felbecsülésére. Jelen képzés ezekben a kérdésekben kíván a lelkészek segítségére lenni, hogy felismerjék értékét, tudatosítsák azt a gyülekezet tagjaiban, és ily módon megőrizték az eddig átöröklött emléktanyagot.

A képzés négy témakört – a gyülekezetek levéltári iratanyagát, könyveit, klenódiáit és textiljeit – foglalja magába, valamennyit olyan elismert szakember előadásában, aki az adott témának már több mint egy évtizedes kutatója. A sorra kerülő előadások kiegészítik egymást, azaz az előadók utalnak majd a már korábban ismertetett forrásokra/forrástípusokra vagy tárgyra. Az általános jellemzők mellett kitérnek a különféle iratok és tárgyak egyház-, kultúr- és művészettörténeti jelentőségeire. A helyszínen található levéltári iratok,

könyvek és liturgikus tárgyak lehetőséget kínálnak arra, hogy az előadók nem csak fényképek segítségével, hanem a tárgyakon szemléltethessék azok jellegzetességeit, esetleges károsodásaikat és azok okait, valamint a megőrzésüket biztosító feltételeket és megoldásokat. Ezek a beszélgetések nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a későbbiekben a gyülekezetek irat- és tárgynyagát illető fontos kérdésekben szakemberek véleményét is kikérjék.

Az iratokkal kapcsolatosan Tóth Levente előadó ismerteti azok főbb jellemzőit, általános tartalmukat, értelmezési lehetőségeiket és jelentőségüket az egyház, a művelődés és a gyülekezet történetében. Szó esik a jegyzőkönyvek, anyakönyvek és szálas iratok nyilvántartásának módjairól, a megfelelő tárolási körülményekről (pozitív és negatív példakon keresztül). Fontos, hogy a lelkészek tisztában legyenek az írott emléanyag eszmei értékével, felismerjék az írott örökség károsodásait, azokat a darabokat, amelyek restaurátori beavatkozást igényelnek.

A képzés során Ósz Sándor Előd adatokkal alátámasztva mutatja be az erdélyi parokiális könyvtárak fejlődését, néhány jelentősebb gyűjtemény keletkezését és fennmaradását. Külön (példákkal megvilágított) exkurzus szólna a kötetek széljegyzeteinek forrásértékéről. Elsajátításra kerülnek a különböző régikönyv-típusok (ösnyomtatvány, antikva, RMK, 17. századi nyomtatvány, hungarica, transylvanica stb.). Hangsúlyt fektet azon internetes adatbázisok megismertetésére, amelyek segítségével a külföldön megjelent 16–18. századi teológiai témájú nyomtatványok kereshetők. Külön kitér arra, hogy a címlap nélküli nyomtatványokat miként lehet azonosítani. Bemutatásra kerülnek koronként a kötéstípusok. Az állományvédelmi ismeretek során beszél a jellemző károsodásokról, a tárolási körülményekről, a házilag elvégezhető tisztítás határaitól. Végül szó kerül a szakszerű restaurálásról, annak lehetőségeiről és a várható eredményekről.

A gyülekezetek egyik legféltettebb tárgycsoportját talán a klenódiumok jelentik, amelynek szakavatott kutatója Kovács Mária-Márta. Értékük ellenére tapasztaljuk, hogy a megfelelő ismeretek hiányában ezek az emlékeink súlyosan károsodhatnak, vagy nyomuk veszhet. A fémtárgyakat alapanyagaik szerint két nagyobb csoportba sorolják, ezért elkülönítve esik szó az ötvös és óntárgyakról, bemutatva ezek kronológiai jellemzőit. Ugyancsak példák illusztrálják a megfelelő tárolási lehetőségeket, a tárgyak leggyakoribb károsodásait. Az előadás érinti ezek tisztítását, karbantartását, rámutatva a helytelen beavatkozások következményeire is.

Tamás Iringó előadásában, negyedik témakörként, a textíliák kerülnek sorra. Ezek alkotják a gyülekezetek ingóságai közül az egyik legsérülékenyebb csoportot. Nagy számukból eredően sok a használaton kívüli tárgy, és a rongálódott darabokat könnyen kiselejtezik. A képzés során ismertetjük a korabeli leltárokból kiolvasható fontosabb típusokat, ezek jellegzetességeit emlékeken mutatjuk be, kitérve a fontosabb anyaghasználatra, alkalmazott technikákra és a változatos, ám területileg jól elhatárolható mintakincsre. Részletesen szó esik a textíliák állapotáról, leggyakoribb károsodásaikról és ezek kiváltó okairól, a megóvásukhoz szükséges feltételekről és intézkedésektől. Felmerül az esetleges tisztítási lehetőségek kérdése is, valamint hogy milyen esetekben elengedhetetlen a restaurátori beavatkozás.

Az elméleti, vetített előadásokat a témakörökkel kapcsolatos levéltári és múzeumi gyakorlat követi, amelynek keretében – a korábban szerzett ismeretek elmélyítése mellett – a szakemberek konkrét esetekben is tanácsot nyújthatnak az érdeklődőknek.

Veszteségfeldolgozás a lelkeszi munkában

Előadók:

- Gál József teológus, pszichoterapeuta, tréner
- László Enikő pszichológus, pszichoterapeuta
- Szabó Tünde lelkipásztor, tréner, egészségügyi asszisztens

Időpont: 2021. november 17–19.

Helyszín: Marosvásárhely II. – Gecse utcai Gyülekezeti Központ

Kreditpont: 16 pont

A résztvevők száma: 16 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. október 17-ig a

galjozsefter@gmail.com e-mail címen vagy
a 0749-330075-ös telefonszámon Gál József
lelkipásztornál

Elmúlt, nincs többé. Nem érzek semmit, teljesen üres vagyok. Kívülről látom magam, esetlenek a mozdulataim, a hangom is idegenszerűen cseng. Hát erre nem készültem fel, most a rutin sem segít.

Tudom, hogy mit szoktam mondani másoknak ilyen helyzetben. Őszinte szavak, maguktól jöttek, gondolkodnom sem kellett soha rajtuk. Most, amint én hallgatom, ezek is másként csengenek.

Sok ismerőst temettem már. Még több ismeretlent. Célt, reményt, álmot, szerelmet. Némelyet megszületése előtt. Azt hittem, profi vagyok benne.

Szabad-e dilettánsná lennem a veszteség előtt? Egyszer elhallgatni, engedni, hogy a néma ölelés és a gördülő könnycsepp prédikáljanak?

Szabadságot adok magamnak rá. A harangszóig viszont rendbe kell jönnöm. Jogom van az érzéseimhez, de nem válhatok alkalmatlanná a szolgálatra. Jegyzet a Bibliába, énekeskönyv, palást, fohász – néhány perc múlva ismét a Vigasztaló oldalán állok.

Az átsuhanó gondolatot, hogy vajon szavaim nem fognak-e üresen csengeni, magam mögé vetem. Ennek most nem szabad megtörténnie. Sziklaszilárd teológiai érveim vannak rá. És hitem. Most is működnie kell. A hátam mögé vetek minden kényt, oda az alkalmanként ismétlődő álmom mellé, amikor nincs Biblia, vagy nem jönnek a szavak a szószéken...

Veszteségek. Sajátunk és másoké. Mi: szenvedők és vigasztalók. Néha egymást követő sorrendben, máskor egyszerre. Nyomorult vigasztalók, mint Jób barátai. Szerepváltásunk pillanatában ugyanis nem oldódnak meg problémáink. Sőt, mi magunk sem válunk mássá. A nyáját megelőzően saját magunkra is gondot kell viselnünk. És időnként engednünk, hogy mások is segítsenek benne. Hogy ne legyünk vesztesek, de azért a veszteséget is képesek legyünk bevállalni.

Erre a munkára szeretnénk a fenti keretek között alkalmat teremteni.

Lelkésztovábbképző programok, 2021 – Erdély

Cím	Időpont	Helyszín	Pont szám
A lelkipásztor digitális szolgálata	2021. márc. 1–5.	ONLINE	16
Akadálymentesített gyülekezet	2021. jún. 1–3.	Írisz Ház	16
Egyházi hivatások teológiai-etikai értelmezése	2021. jún. 2–4.	Kolozsvár, BK Diakóniai Közp.	16
Gyülekezeti napközi tábor	2021. jún. 7–9.	ONLINE	16
Az igehirdető szerepe a prédikációban	2021. szept. 6–8.	Parajd – UARKK	16
Stresszkezelő és kommunikációs készségfejlesztő program	2021. szept. 15–17.	Parajd – UARKK	16
Palást nélkül az Úr előtt 2.0	2021. szept. 28–30.	Parajd – UARKK	16
Egyházi épített örökségünk	2021. okt. 5–7.	Mvhely II. – Gecse utca	16
A lelkigondozás az egyház anyanyelve	2021. okt. 11–13.	Parajd – UARKK	16
Szenvedélybeteg és családja a gyülekezetben	2021. okt. 12–14.	Magyarózd	16
Gyülekezetépítő tanítványképzés	2021. okt. 26–28.	Magyarózd	16
Palliatív alapképzés lelkipásztoroknak	2021. nov. 8–10.	Parajd – UARKK	16
Járvány, betegség, szenvedés	2021. nov. 8–12.	Kolozsvár, BK Diakóniai Közp.	26
Egyházi ingóságok értékmentése	2021. nov. 15–16.	Kolozsvár, Erdélyi Református Múzeum	16
Veszteségfeldolgozás a lelkeszi munkában	2021. nov. 17–19.	Mvhely II. – Gecse utca	16

Lelkésztovábbképző programok, 2021 – Királyhágómellék

Cím	Időpont	Helyszín	Pont-szám
A lelkipásztor digitális szolgálata	2021. márc. 1–5.	ONLINE	16
Veszteségfeldolgozás a lelkeszi munkában	2021. ápr. 13–15.	Magyarláros	16
Gyülekezeti napközis tábor	2021. jún. 7–9.	ONLINE	16
Diakónia a Királyhágómelléken 1990–2019	2021. szept. 14–15.	Nagyvárad, KREK	16
Alkalmazott dogmatika	2021. szept. 21–22.	Szatmárnémeti	16
Tabuk a lelkipásztor életében	2021. okt. 11–13.	Hadad	16
Miként lesz a megfoghatatlan és felfoghatatlan befogadható és élhető?	2021. okt. 14–16.	Nagyvárad, KREK	16
Evangéliumi lelkeség	2021. okt. 18–20.	Sólyomkővár	16
Ekkleziasztika – a gyülekezet működése	2021. nov. 15–17.	Sólyomkővár	16
Levéltári ismeretek	2021. nov. 16–18.	Nagyvárad, KREK	16

A református lelkipásztor digitális üzenete – az ERLÉSZ szervezésében

Előadók:

- dr. Kádár Magor egyetemi docens
- Könczey Elemér grafikus
- Kiss Gábor EREK sajtóreferens, fényképész
- dr. Kiss-Tamás Ágnes online média szakértő
- Lajos József lelkipásztor

Időpont: 2021. március 1–5.

Helyszín: Zoom platform

Kreditpont: 16

Helyek száma: 16

Regisztrációs díj: 100 lej

**Bejelentkezés: 2021. február 20-ig a
buczka@gmail.com e-mail címen, érdeklődni a
0722-772445-ös telefonszámon Bereczki-Orbán
Zsolt lelkipásztornál**

**Igény szerint a képzést az év során
megismétljük.**

A leírást lásd az 5–6. oldalon

Veszteségfeldolgozás a lelkesi munkában

Előadók:

- Gál József teológus, pszichoterapeuta, tréner
- László Enikő pszichológus, pszichoterapeuta
- Szabó Tünde lekipásztor, tréner, egészségügyi asszisztens

Időpont: 2021. április 13–15.

Helyszín: Magyarláros

Kreditpont: 16 pont

Résztvevők száma: 16 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. március 13-ig a

galjozsefter@gmail.com e-mail címen vagy
a 0749-330075-ös telefonszámon Gál József
lekipásztornál

A leírást lásd a 39–40. oldalon

Diakónia a Királyhágómelléken 1990–2019 Az igehirdetés gyakorlati formája

Előadó:

- Balogh Barnabás lekipásztor, az MRSZ volt lelkész igazgatója
- Vinczéné Pálfi Judit lelkész, pasztorálpszichológiai lelkigondozó, képző (formator)
- Dénes István Lukács lekipásztor
- Intézményi vezetők, szociális munkások

Időpont: 2021. szeptember 14–15.

Helyszín: Nagyvárad KREK

Kreditpont: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. augusztus 31-ig a

judit_vincze@yahoo.com e-mail címen vagy a

0741-179307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi

Judit előadó-tanácsosnál

Az igehirdetés és a szeretetszolgálat szorosan összetartoznak. Ezek ketten, mint a hajfonat, úgy kell hogy egymással együtt haladjanak a világ nagy színpadán, ott, ahol az emberek élnek. „Egymás terhét hordozzátok, így töltsétek be a Krisztus törvényét!” – hangzik a tanítás.

Az eltelt harminc esztendő rengeteg lehetőséget adott, amelyeket egyesek áldásosan felismertek, mások kevésbé. Mára magunk előtt látunk egy megszervezett rendszert, amelynek az alapja, elindítója és fenntartója, mindeneket megelőzve, az Isten Igéje. Ezt követi a lelkiismeretes sáfárkodás, az, amit mai kifejezéssel így hívunk: menedzsment.

Ha a gyülekezetek lelki, anyagi és szeretetszolgálati életét nézzük, azt tapasztaljuk, hogy mindegyik szférában szükség van az ún. menedzsmentre.

Ennek a továbbképző anyagnak az a célja, hogy magát a sáfárkodást, a reánk bízott lelki és anyagi javakkal való Isten szerinti „gazdálkodást” boncolgassuk, ismerkedjünk vele, és nagy, Istenbe vetett hittel gyakoroljuk.

Rendelkezésre áll elméleti ismeretanyag, valamint a már évtizedek óta működő diakóniai intézményeink vezetőit bevonva, gyakorlati ismeretekre is szert teszünk. Találkozni fogunk azokkal az intézményvezetőkkel, akik arról számolnak be: mit jelent az Istentől kapott hívás, feladat, lelki és anyagi javak, az ezekkel való sáfárkodás, ezek menedzselése úgy, hogy a felebarát érezze Isten jelenlétét az életében.

A gyülekezeti és az intézményes diakóniát tekintve fontos megismerni, megismertetni és beszélni ennek jelenéről és jövőjéről a Királyhágómelléken.

Alkalmazott dogmatika

Előadó:

- Kozák Péter református lelkipásztor, PhD rendszeres teológiai alprogram, KGRE Budapest

Időpont: 2021. szeptember 21–22.

Helyszín: a Szatmárnémeti Református Egyház-község gyülekezeti háza

Kreditpont: 16 pont

Helyek száma: 20 fő

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. augusztus 20-ig a

s.zs.kereszturi@gmail.com e-mail címen vagy a 0748-939124-es telefonszámon Keresztúri Sándor Zsolt lelkipásztornál

Egy vaskos keresztyén dogmatika olvasásakor, amely tele van tűzdelve latin kifejezésekkel, féloldalas mondatokkal, dogmatörténeti utalásokkal – ráadásul meglehetősen absztrakt megfogalmazásban –, még egy teológiailag képzett református lelkész számára is az lehet az első kérdés, ami felszabad belőle: hogyan kapcsolódik ez a kompakt, rendszerbe foglalt tanítás a szürke hétköznapijainkhoz? Miképp alkalmazhatóak a kijelentés „örök igazsagai” a 21. századi ember életkérdéseire? És legfőképp: mi módon tudnánk ezt a gyülekezeti tagoknak és istenkeresőknek érthetően és „életszagúan” továbbadni? Jelen előadás-sorozat a keresztyén dogmatika életközpontú újragondolását kínálja. Nem engedhetjük meg, hogy az a nagyszerű evangéliumi üzenet, amely rendszerbe foglalva egy ortodox, református dogmatikában élénk tárul, ne találja meg a kapcsolópontokat a ma emberének hétköznapi életével.

Jelen előadás-sorozat a 2018 tavaszán megkezdett előadás-sorozat folytatása. Mivel a dogmatika kontextusszerűségének elméleti megalapozását előző alkalommal már elvégeztük, ezért konkrét dogmatikai fejezetekkel haladunk tovább, nevezetesen a krisztológiával, a pneumatológiával és az eszkatológiával. Továbbá az istenképünk kiegyensúlyozottsága céljából

egy, a mai világunk számára egyáltalán nem népszerű témát is tárgyalni fogunk: az Isten szentségét. A szemléletmód azonban változatlan: az elvontnak tűnő, nagy keresztyén igazságokat a hétköznapi életünk és korunk kérdéseit figyelembe véve ragyogtatjuk fel.

Tabuk a lelkipásztor életében

Előadók:

- Kánya Zsolt Attila lelkipásztor
- Varga Botond lelkipásztor, doktorandusz

Időpont: 2021. október 11–13.

Helyszín: Hadad/Sólyomkővár

Kreditpont: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. szeptember 13-ig a
judit_vincze@yahoo.com e-mail címen vagy a
0741-179307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi
Judit előadó-tanácsosnál

A lelkipásztor az életét egy üvegfalú kalitkában éli. A parókián. Ugyanakkor maga a lelkészi élet is sokkal (át)láthatóbb, éppen ezért sebezhetőbb, mint az elsőre hinnénk. Azonban kívülről ritkán szemléljük saját magunkat.

Az életünkön nem csak a nyakkendő vagy a fehér ing egyenetlenségei, a palást esetleges sárral való felcsapása, de sokkal több dolog is észrevevődik és megmutatkozik kifelé.

Az egyik az életünkben, szolgálatunkban megjelenő addikció. Mert nem csak mi találkozunk függőkkel, de sok esetben mi magunk is azzá válunk. És nem csak az alkohol, de a munka is válhat addikcióvá.

Ugyanakkor a társunk, a mellettünk élő ember társfüggőségbe kerül. És ez is látszik. Mert a

házasságunkból is többet kell megmutatnunk, mint amennyit normális esetben kellene vagy szeretnénk. És egy idő után a kettő generálja egymást, kialakítva egy olyan mókuskereket, amiből nem tudunk, talán ki sem akarunk szállni.

Nézzünk szembe a papi tabukkal: mitől és kitől függünk?

Varga Botond Endre

A konfliktus – kialakulása – kezelése

A konfliktust bármennyire is hétköznapi nyűgnek ismerjük, tudnunk kell, hogy nemcsak negatív, hanem pozitív hatása is van. A pszichológia jól ismeri a konfliktus alaptörvényeit, és szinte receptszerű leírással tárgyal annak kialakulásáról és kezelési módzatairól.

Az egyház a konfliktust a maga „szükséges” és „rossz” terhének fogadta el, de vajon tudjuk-e ezeket kezelni? Vagy inkább elszaladunk tőle?

Az előadás eme egységében az alapfogalmak tisztázása után egyes ószövetségi és újszövetségi példák alapján szeretném megmutatni, hogy a létező konfliktusok hogyan vitték a tömegeket vagy épp az egyént a megoldás felé. Mindezek a beszédes példák azt kell hogy eredményezzék, hogy a Szentírás jó példákat és hasznos információkat ad ezek kapcsolatban. Sőt még tanulhatunk is a pozitív vagy éppen negatív példákból.

A következő lépésekben a konfliktuskezelés alapeszközeit megnevezve, a Biblia és a pszichológiai párhuzamos „megoldásairól” beszélünk.

A tárgyalandó egységek között szituációs játékokkal próbálnánk elmélyíteni az elhangzottakat.

A cél nem lenne más, mint szimbolikusan egy olyan „térképet” megrajzolni, ahol különböző kritikus konfliktushelyzetekben már tudnánk, hogy a megoldások érdekében melyik lenne a következő tudatos lépés vagy reakció.

Kánya Zsolt Attila

Miként lesz a megfoghatatlan és felfoghatatlan befogadható és élhető? Gyakorlati eszközök az igehirdetésben

Előadó:

- Módi Kinga vallástanár, tréner

Időpont: 2021. október 14–16.

Helyszín: Nagyvárad, KREK

Kreditpont: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. szeptember 15-ig a
judit_vincze@yahoo.com e-mail címen vagy a
0741-179307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi
Judit előadó-tanácsosnál

A mai kor emberének egyik jellemvonása az, hogy a megfigyelőképessége egyre szűkül. Ez annak a rengeteg hatásnak a következménye, amely szembejön vele minden pillanatban. Az egyház tanítási módszere folyamatosan kész kell legyen arra, hogy változzon, nyilván azt szem előtt tartva, hogy a tartalom az első és legfontosabb, illetve hogy a címzetthez az üzenet megérkezzék. Az a módszer, amelyről az alábbiakban szó van, ebben lehet mindazoknak a segítségére, akik részt vesznek és szívesen megismerkednek vele, azaz a szándékkal, hogy munkájuk, szolgálatuk során sokkal jobban elmélyülnek benne. Az élménypedagógia felhasználási területeinek megismerése, szerepe a közösségépítésben, az egyéni fejlesztésben, nevelési céljaink megvalósításában, gyülekezetépítésben, keresztényi közösségek életében:

- felkészítés élménypedagógiai foglalkozások vezetésére gyerekek foglalkoztatására, gyermek istentiszteletek, vallásórák, hittantanítás és ifi-közösségek működtetése, alternatív istentiszteletek során újszerű, kihívást jelentő feladatok, újfajta vezetői szerep megtapasztaltatásával;

- a módszertani repertoár bővítése a tapasztalati tanulás gyakorlatában, az ismerkedési játékoktól a csoportépítő feladatokon át az egyéni fejlesztés lehetőségéig;
- játékos élménypedagógiai alapképzés tréning-szerű módszerekkel, a tapasztalati tanulás hatékonyságának és módszereinek megismerése a hit és a vallás területén.

Fejlesztendő kompetenciák:

Az én dimenziója, a társas dimenzió, a kognitív dimenzió – a lelkipásztor és vallástanító lelkipásztor esetében egyaránt mindhárom kompetencia megismerésére szükség van a mindennapok során.

Módi Kinga
vallástanár

A reformáció teológiai örökségéből fakadó evangéliumi lelkiesség alapjai

Előadó:

- Sípos Alpár Szabolcs református lelkész/teológus, a Fiúság Akadémia vezetője és tanára
- Kozák Péter református lelkész/teológus, PhD rendszeres teológiai alprogram (Károli Gáspár Református Egyetem)

Időpont: 2021. október 18–20.

Helyszín: Súlyomkővár

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. szeptember 20-ig a szabolcsbogdan@yahoo.com e-mail címen vagy a 0787-899015-ös telefonszámon Bogdán Szabolcs Jánosnál

A reformáció teológiájának, ami a Biblia sok, nagyszerű kijelentésének újrafelfedezéséből származott, megannyi személyes és gyülekezeti életet megújító tartalma van. Azonban számos esetben ezek az igazságok megmaradnak elvont, teológiai igazságokként, a hitvallásainkból vett idézetekként, és nem hatják át annyira a személyes és gyülekezeti életünket, mint amennyire kellene és lehetne. Hogyan lehet a bibliai és reformátori evangéliumot a személyes életünkre alkalmazni? A *reformáció teológiai örökségéből fakadó evangéliumi lelkiség* című kurzus abban igyekszik segíteni, hogy ezek a fantasztikus igazságok még inkább „leszivárogtanak” hallgatóságunk és a saját szívünkbe is.

Az evangélium üzenete a bűnbocsánattal egyenlő, vagy ennél több? Mit jelent a megigazulás és az adoptio, és vajon mi ezeknek a hétköznapi relevanciája? Mit jelent az „isteni kegyelem világában” élni a mindennapjainkat (sola gratia)? Minden keresztyén embernek van egyfajta lelkisége, kegyessége, aminek bizonyos fókuszpontjai vannak, amik aztán teljesen áthatják az Istennel való kapcsolatát is. De lehetnek torzok vagy félrevezetők is ezek a fókuszpontok? Melyek az evangéliumi lelkiség éltető alapjai? A keresztyén örömhír hogyan formálja át és mélyíti el az Istennel való kapcsolatunkat? A református és protestáns kegyességben a gyónás háttérbe szorult, és a bűnbánatot elsősorban bűnbánati heteken és az úrvacsorával kapcsolatban élik meg a hívek, ha egyáltalán szív szerint megélik. De mit értett Luther Márton az alatt, hogy az egész keresztyén élet „naponkénti bűnbánat”? Hol van a bűnbánat helye az Istennel való közösségben? Kálvin János szerint a „szívünk bálványgyár”. De miért állítja ezt a reformátor ilyen határozottan? A „megtérésünk” nem számoltunk le minden bálványunkkal, és tértünk meg az élő Istenhez? Mit jelent a modern korban a bálványimádás bibliai jelensége, és hogyan jelenik ez meg a világban és az egyházban? A kurzus célja az is, hogy minden hívő ember, beleértve a

lelkipásztorokat is, még jobban elmélyülhessen abban az identitásban, amit Krisztusban kapott. A szolgálatunk és a hétköznapijaink során azonban gyakran olyan „árvának” érezzük magunkat, pedig bizonyos igehelyek arról beszélnek, hogy „fiak” vagyunk. Az előadás-sorozat abban is impulzusokat szeretne adni, hogyan lehetne felszabadultabb és még odaszántabb a keresztyén életünk azáltal, hogy a különféle konkrét szituációkban merjük komolyan venni igazi identitásunkat Krisztusban: szeretett fiak vagyunk, és nem árvák.

Ekleziasztika – a gyülekezet működése

Előadó:

- Marco de Leeuw van Weenen mérnök, miszionárius, a Tolnai Református Egyházmegye missziói munkatársa

Időpont: 2021. november 15–17.

Helyszín: Súlyomkővár

Kreditpont: 16

Helyek száma: 25

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. október 15-ig a

sandoraed@yahoo.com e-mail címen vagy a

0766-731992-es telefonszámon Sándor Andrásnál

Minden lelkipásztorban valamikor felmerül a kérdés: vajon jól működik-e a gyülekezet, s adott esetben mit lehetne jobban tenni? Ezért nyolc előadásban négy fő kérdés mentén megvizsgáljuk a gyülekezet működését: Isten Igéjének való megfelelés (közösen és egyénileg), ékes rend (pásztorolás és aktív részvétel), Isten iránti szeretet (ünnepeles és mindennapi módon), emberek iránti szeretet (gyülekezeten belül és kifelé). Mindegyik

kérdéskörnél először annak bibliai alapjait vizsgáljuk meg, s miután azokból következtetéseket vontunk le a mai gyakorlatra nézve, megvizsgáljuk azt is, hová vezethetnek az adott területen mutatkozó hiányosságok. Fontos rész mindegyik témakörnél a tapasztalatcsere: milyen jól működő gyakorlatokat tudnak egymásnak ajánlani a résztvevők? Nagyobb horderejű kérdések megbeszélésére a fórumbeszélések keretében lesz lehetőség.

Levéltári ismeretek

Előadók:

- dr. Pálfi József lelkipásztor, egyháztörténész, egyetemi tanár (PKE)
- Emődi András KRE egyházkerületi levéltáros

Időpont: 2021. november 16–18.

Helyszín: Nagyvárad, KREK

Kreditpont: 16

Helyek száma: 15

Regisztrációs díj: 100 lej

Bejelentkezés: 2021. október 15-ig a

judit_vincze@yahoo.com e-mail címen vagy a

0741-179307-es telefonszámon Vinczéné Pálfi

Judit előadó-tanácsosnál

A mindennapi egyház- és közösségépítő lelkesítő munka egyik alapvető feltétele az, hogy a lelkipásztor tiszta látással és alapos ismeretekkel rendelkezzen. Az alapos ismeretre azért van szükség, mert ezen tudás- és ismeretanyaggal tud tovább építkezni, fejlődni és fejleszteni. Ugyanakkor ez hozzásegít a tiszta és kiforrott látás kialakításához, vízióalkotáshoz.

A következő állítást többször, több formában szoktuk idézni: mindaz, aki ismeri és tiszteli a saját

történetét, gyökereit, ápolja és beépíti a jelenbe, méltó a jövőre is!

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület története a kialakulásától, létrejöttétől kezdve érdekes témát és ismeretanyagot biztosít a ma nemzedéke számára. Szükséges időben visszamenni, egy interaktív, ismeretanyagon alapuló utazást megtenni azért, hogy a gyökerek, a valóság, amelyre épült egyházunk, ma is érvényesülhessenek, és megtalálják helyüket.

Az egyháztörténet nem csak neveket, dátumokat, helyszíneket hordoz, hanem számtalan olyan összefüggést, nyilvánvaló és háttér-információt is, amelyeket el kell mondani, rájuk kell világítani ahhoz, hogy további impulzusokat adjanak.

A gyülekezeti élet egyik velejárója a folyamatos és egyre több iratanyag termelése, ám ezeket megfelelő módon, szakszerűen kell raktározni. A lelkészek egyre kevésbé kerülnek kapcsolatba történeti levéltári anyagokkal, olykor a kezelésük alatt lévő régi egyházközségi levéltárakkal sem. Ennek a jelenségnek természetesen több oka is van.

Az elmúlt évek során a bihari, érmelléki, szilágy-somlyói és kis részben a nagykárolyi egyházmegyék gyülekezeti levéltárainak revíziója és digitalizálása során nem mindennapi tapasztalatokat nyertünk azoknak fizikai elhelyezése, állapota, rendezettsége (vagy rendezetlensége), egyáltalán léte vagy meg nem léte... és nem utolsósorban tudományos célokra való hasznosultsága tekintetében.

Az egyháztörténeti ismereteket nyújtó képzés részeként, sok fényképpel illusztráltan mutatjuk be a helyi levéltárügy legfontosabb kérdéseit, aktuális feladatait, a gyülekezeti levéltárak tekintetében felmerülő kérdésekre helyezvén a hangsúlyt.

Erdélyi Református Egyházkerület

dr. Adorjáni Zoltán – *A samáriai asszony találkozása Jézussal*

Beke Boróka – *A lelkipásztori életpálya kritikus pillanatai*

Beke Boróka – *Hálózatok ölelésében – egyház a hálózatelmélet perspektívájából nézve*

Beke Boróka – *Szakadékok és hidak a lelkipásztori hivatás és a magánélet között*

Beke Boróka – *Rendszerszemléletű családgondozás E. H. Friedman Nemzedékről nemzedékre c. könyve alapján*

Beke B. és Roth L. – *Láttató igehirdetés a média uralta társadalomban*

Beke B. és Roth L. – *A mediáció lehetősége az egyházban*

Beke B. és Roth L. – *Öngyilkossági krízisintervenció*

Beke B. és Roth L. – *Beszélgetés és beszéltetés – erőszakmentes kommunikáció*

Beke B. és Roth L. – *Erőszakmentes kommunikáció az igehirdetésben*

Benkő Timea – *Világi vagy egyházi – a kontrafaktum módszerével keletkezett énekeink*

Benkő Timea – *Hangápolás és lelkeszi szolgálat*

Benkő Timea – *Lelki ének és hivatásmegőrzés – mélységből született és mélységen átsegítő énekek*

Bereczki Orbán Zsolt – *A Biblia négy vezetési alapelve*

dr. Buzogány Dezső – *Az Erdélyi Református Egyház és a titkosszolgálat viszonya a kommunizmus alatt*

dr. Buzogány Dezső – *A magyar Institúció*

dr. Buzogány Dezső – *Félreértett reformáció*

dr. Buzogány Dezső – *Presbiteri-e a református egyház – történelmi visszapillantás*

dr. Buzogány Dezső – *A II. Helvét Hitvallás recepciója az erdélyi református egyházban*

dr. Buzogány Dezső – *Hogyan konzerváljuk egyházközségünk történelmi értéktárgyait?*

dr. Buzogány Dezső – *Alaphitvallás-e az erdélyi ref. egyházban a II. Helvét Hitvallás a 16–18. században?*

dr. Buzogány Dezső – *Hogy lett valaki lelkész a 16–17. században?*

Fekete Márton – *Lelkigondozás – lelkivezetés: hasonlóságok különbségek*

Fekete Márton – *Csoport, csoportdinamika, TIM*

Fekete Márton – *Istenképtorzulás és lelki alkat*

Fekete Márton – *Csoportdinamikai lelkigondozás*

Fekete Márton – *Mi is az a spiritualitás?*

Fekete Márton – *A lelkipásztor személye és szerepei*

Fekete Márton – *Egyéni lelkigondozás*

Fekete Márton – *A beszélgetés mint a szolgálat eszköze*

Fekete Márton – *Szupervízió – a segítők segítése?!*

Fekete Márton – *Depresszió, kiégés és a lelkigondozás lehetőségei*

Fekete Márton – *Kiégés – szupervízió mint megelőzés*

dr. Horváth Levente – *Alkoholisták a gyülekezetben – segít-s-Ég!*

Fekete Márton – *Spiritualitás, korszerű kontextuális lelkigondozás és a sajátosan református „lelkigyakorlat” lehetőségei*

Hover Zsolt – *Média az egyház szolgálatában*

dr. Juhász Tamás – *Önkorlátozás. A bibliai kenőszisz tanulságai*

dr. Juhász Tamás – *Megszentelés. Kit és mit szentelünk az egyházban?*

dr. Juhász Tamás – *Magyar református kegyesség*

Kállay Csaba – *A lelkipásztor szolgálata a gyülekezet építésében*

Kállay Csaba – *Házi bibliaórás csoportmunka előkészítése, szervezése*

dr. Kolumbán Vilmos – *Belmisszió az erdélyi református egyházban a két világháború között*

dr. Kolumbán Vilmos – *A missziói népegyház fogalma az első világháború után, avagy útkeresés a két világháború között*

dr. Kolumbán Vilmos – *A konfirmáció bevezetése az Erdélyi Református Egyházban*

dr. Kolumbán Vilmos – *Holland teológiai irányzatok és erdélyi követőik*

dr. Kolumbán Vilmos – *Egy kenyérből, egy pohárból. Felekezetek közötti együttélés Erdélyben*

dr. Kolumbán Vilmos – *Egyházi struktúrák és szórványosodás a Dési Református Egyházmegyeiben (1631–1803)*

dr. Kolumbán Vilmos – *A széki református egyházmegye története (17–18. század)*

dr. Kolumbán Vilmos – *A népiskolák története a 17–18. században*

dr. Ledán István – *Micsoda álom az, amit álmodtál? Álomfe(le)jtés a hétköznapiakban*

dr. Ledán István – *„Akik elaludtak” – Álomeszkatológia, avagy a halál mint az alvás/álom az Újszövetségben*

dr. Lészai Lehel – *A tanítványok elhívása és küldetése a szinoptikus evangéliumokban*

dr. Márton János – *Illés–Elizeus csodatételei*

dr. Márton János – *A zsidó történetírás és a csodatörténetek értelmezése*

dr. Márton János – *Edom és Júda kapcsolata Abdiás könyvében*

dr. Márton János – *Jézus csodáinak ószövetségi háttere*

dr. Márton János – *Bevezető tanulmány a Misnába*

dr. Máté István – *Lelkésznők és lelkeszfeleségek*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Miért és miként tegyük nyitottá a szószeri igehirdetést?*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *A minket alakító beszéd(ek). Walter Brueggemann permetaforájának egy alkalmazása*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Betekintés az Ószövetség versművészetének sajátosságaiba*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *A Jób könyve 29. részének magyarázott szövegváltozatára tett javaslat és annak megokolása*

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Felöltöztem az igazságot, és az felöltözött engem. A Jób 29,14a*

szabadításelképzelésének poétikája és teológiája. Egy javaslat az ószövetségi költői szövegek exegetikai vizsgálatára

dr. Máthé-Farkas Zoltán – *Homok vagy főnix?*

A Jób 29,18 fordítási és értelmezési kérdései

dr. Nagy Alpár – *Transzgenerációs traumák az Ószövetségben*

dr. Nagy Alpár – *Mit mondjak, hogyan mondjam? – A lelkész mint gyászkísérő*

dr. Nagy Alpár – „Aki megért s megértet...” – *kreatív szövegértelmezés*

dr. Nagy Alpár – *A válásról*

dr. Ösz Sándor Előd – *1568 Torda – mítoszok, tévhitek, valóság – Az erdélyi felekezetek kora újkori együttéléséről*

dr. Ösz Sándor Előd – *A erdélyi reformátusok 16. századi püspökei*

dr. Ösz Sándor Előd – *Parokiális könyvtárak kincsei*

dr. Papp György – *Elektronikus segédeszközök az igehirdetés előkészítésében*

dr. Papp György – *Neheze(bbe)n érthető igehelyek filológiai magyarázata*

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – *A szorongás és elidegenedés korunkban. A kommunikáció mint a segítségnyújtás lehetősége*

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – *Pletyka, mobbing – teológiai szempontok*

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – *Hitvédelmünk mai kérdései – különös tekintettel a New Age-re*

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – *A kulcsok hatalma újragondolva*

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – *A lelkészfeleségek szolgálatának színeváltozásai, különös tekintettel az utóbbi száz esztendőre*

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – *A magyar református nők teológiai képzése, különös tekintettel az erdélyi helyzetre*

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – *A protestánsok társadalmi szerepvállalásának szép példája Gyarmathy Zsiga és Hory Etelka példáján keresztül*

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – Egyház és nemzet viszonya, egy százéves teológiai vita margójára

dr. Lengyelné Püsök Sarolta – Hitigazságok Kalcedontól Kierkegaard-on át a mai konfirmációs előkészítőkhöz

Ruszka Sándor – A bibliai hermeneutika lehetőségei az igehirdetésben

Ruszka Sándor – Csak azt nem tudom, ki vagyok

Ruszka Sándor – Az ifjúság megszólítása napjainkban

Ruszka Sándor – Az, ami, és annak oka és következménye is – a stresszről

Ruszka Sándor – A szeretet az valami más

dr. Sikó Csaba – Kísér(t) az árnyékom? Avagy hogyan befolyásolja árnyékszemélyiségünk a lelkeszi szolgálatunkat?

dr. Sikó Csaba – Előítéleteink és kivetítéseink hatása igehirdetői és lelkigondozói szolgálatunkra

dr. Sikó Csaba – Az egyház mint csoport – hogyan segítik a gyülekezet jó működ(tet)ését a csoportdinamikai ismeretek?

Sógor Árpád – A lelkipásztor házassága, házasságának válságai

Sógor Árpád – Problémás lelkészgyermek, a lelkészgyermek problémája

Sógor Árpád – A házasság művészete

Sógor Árpád – Sakktérápia

Sógor Géza – Mitől döcög az egyház szekere?

Lelki ajándékokról és gyülekezetépítésről Christian Schwarz könyvei nyomán

Sógor Géza – Egyház egy szekularizált világban – evangélium egy szekularizálódó egyházban

dr. Székely József – A lelkipásztori hivatáskép változása a rendszerváltástól napjainkig

dr. Székely József – A prófétai, személyes és lelki-gondozói jellegű igehirdetés szükségessége

dr. Székely József – Az igehirdetői kompetenciák (önismeret, istenismeret, emberismeret)

dr. Székely József – Az igehallgatók újrafelfedezése

Tamás Ernő – Kiegészítés, kifáradás mint foglalkozási deformáció

Tamás Ernő – Üvegfalú parókiáink gyerekszobája

dr. Visky Béla – *Hinnie kell-e a református lelki-pásztornak a kettős predestinációban?*

dr. Visky Béla – *Vannak-e érveink keresztyén hitünk igazsága mellett? Az apologetika lehetőségei és határai*

dr. Visky Béla – *Bonhoeffer: egy élet és egy halál tanulságai*

dr. Visky Béla – *Kreáció és/vagy evolúció? Megférhet-e egymás mellett a természettudomány és hit?*

dr. Visky Béla – *Üdvözülhet-e a nem keresztyén ember? Keresztyénség és világvallások az evangélium kizárólagossága és egyetemessége összefüggésében*

dr. Visky Béla – *Halott-e a sátán, avagy jó egészségnek örvend? A Gonoszról való beszéd teológiai relevanciája*

dr. Visky Béla – *Miért engedte ezt meg Isten? Isten és a szenvedés problémájának teológiai és filozófiai vetületei*

dr. Visky Béla – *Visszanyerhető-e az élet elvesztett értelme? A logoterápia mint a pasztorálpszichológia egyik lehetősége*

dr. Visky Béla – *A posztmodern szemlélet mint kihívás az egyház számára*

dr. Visky Béla – *Megbocsátható-e a megbocsáthatatlan? Egy teológiai kérdés a kortárs filozófiában*

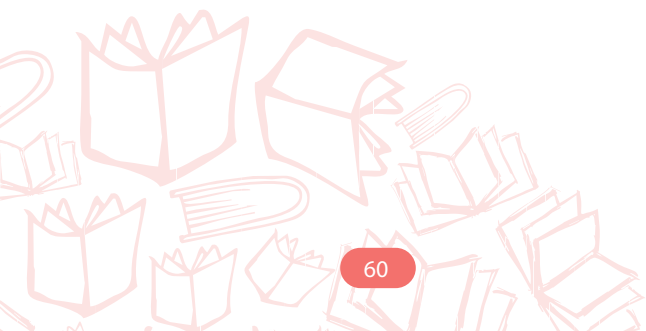
dr. Visky Béla – *Az igazmondás és hazugság etikai-egzisztenciális összefüggései*

dr. Visky Béla – *Hogy is volt a Szervét-ügy?*

dr. Visky Béla – *Szűz Mária személyének reformatori értelmezése és ennek aktuális vonatkozásai*

Visky Péter – *Quo vadis, konfirmáció?*

Visky Péter – *Valóságos-e az isteni hang? Felkészülni a szószéki megszólalásra*

Királyhágómelléki Református Egyházkerület

Bogdán Szabolcs – *A lelkipásztori élet mélységei és az abból kivezető utak*

Bogya Miklós – *Az egyház Krisztus teste. Mit tanít a Biblia az egyházról és egyházi tisztségekről?*

Bogya Miklós – *Mit tanít a Biblia az ember életéről és haláláról? Temetési igehirdetésünk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Jézus Krisztus tanítása a visszajöveteléről és a világ végéről. Adventi igehirdetésünk teológiai megalapozása*

Bogya Miklós – *Mit tanít a Jelenések könyve? Bevezető gondolatok a Jelenések könyve értelmezéséhez és alkalmazásához*

Bogya Miklós – *Mit jelent református kereszténynek lenni? Rövid hitvallás a reformáció 500. évfordulóján*

Bogya Miklós – *Hogyan fegyelmezzünk a gyülekezetben?*

Bogya Miklós – *Mit jelent szülőnek lenni a Biblia tanítása szerint?*

Bogya Miklós – *Mit tanít a Biblia a házasságról, a paráznaságról és a válásról?*

Bogya Miklós – *Mit tanít a Biblia a keresztségről?*

Bogya Miklós – *Mit tanít a Biblia az úrvacsoráról?*

Bogya Miklós – *Mit tanít Jézus a böjtről?*

Bogya Miklós – *Mit tanít Jézus az adakozásról?*

Bogya Miklós – *Mit tanít Jézus az imádkozásról?*

Ecsedi Árpád – *Misztótfalusi Kis Miklós, a bölcs nyomdász*

dr. Geréb Miklós – *Lélekkel és értelemmel. Útkeresés a megújuló egyházzenében*

Kánya Zsolt Attila – *Friss család keresztyén módra*

Kánya Zsolt Attila – *Építkezés téglák nélkül – Gyülekezetépítés határozott hittel és tudással*

Köteles László – *Örökbefogadás*

Kulcsár Árpád – Ravasz László igehirdetése –
homiletika-történeti előadás

Kulcsár Árpád – A párbeszéd szüntelen aktualitása. A teremtés kérdése a teológiában és a természettudományokban. Ravasz László szintézise

Kulcsár Árpád – Kálvin-reneszánsz. Mit tanult Ravasz László Kálvintól?

Képiró Gyula – A lekipásztor otthontalansága a kortárs magyar irodalomban

dr. Kovács Ábrahám – Keresztyénség és iszlám. Tolerancia, misszió vagy vallásközi párbeszéd?

dr. Lukács Olga – Száz év Romániában – a berendezkedés első évtizedei

Kulcsár Árpád – A vegyes házasságok jogi feltételei

dr. Ledán István – Micsoda álom az, amit álmodtál? Álomfe(le)jtés a hétköznapiakban

dr. Ledán István – Keresztyén és görög római túlvilágok (pogány sírfeliratok és a páli eszkatológia)

Simon Attila – Gyászszokások a zsidóságban és a 19. és a 20. századi Erdély keresztyénségében

Szász Bálint Róbert – „Élnem adjatok” – közösségben Jézus Krisztussal

Szőnyi Levente – Konfirmáció tegnap, ma és holnap

Uri Imre – Teremtéstörténet vagy fejlődéselmélet?

Varga Botond Endre – Ráhel bálványai

Vinczéné Pálffy Judit – Diakónia a Királyhágómelléken

Vinczéné Pálffy Judit – A KRE története – levéltári ismeretek

Vinczéné Pálffy Judit – Keresztyénség és iszlám. Tolerancia, misszió vagy vallásközi párbeszéd

Vinczéné Pálffy Judit – Egészségmegőrzés és stresszkezelés, magunkkal és másokkal való törődés

Vinczéné Pálffy Judit – Lelkigondozók eszköztára

Vinczéné Pálffy Judit – Konfliktusmegelőzés és -kezelés közösségerősítés és -építés által – a resztoratív gyakorlat lehetőségei gyülekezeteink életében

MEGHALAD A TEHER?

ELFÁSULTÁL?

NEHÉZ ERRŐL BESZÉLNI?

VAN SEGÍTSÉG!

HISZ
VAN SEGÍTSÉG.

facebook.com/Hivatasmegorzo
hivatasmegorzoszolgalat.wordpress.com
hisz2015@gmail.com

KOORDINÁTOR:

Beke Boróka

0729-122134 | bekeboroka@gmail.com

HIVATÁSMEGŐRZŐ
SZOLGÁLAT

KOLOZSVÁR

Bethlen Kata

Diakóniai Központ

400075 Cluj-Napoca

Str. Ponorului nr. 1

0264 440 510

bethlenkata@gmail.com

MAROSVÁSÁRHELY

Gecse utcai gyülekezeti központ

540067 Târgu Mureș

Str. Ștefan cel Mare nr. 26

0751 068 676

kistemplom@yahoo.com

KOLOZSVÁR

Erdélyi Református Múzeum

400124 Cluj-Napoca

P-ța Avram Iancu nr 14.

0722 540 693

erdelyireformatusmuzeum@gmail.com

SZATMÁRNÉMETI

Szatmárnémeti Református

Egyházközség

Gyülekezeti Háza

440058 Satu Mare

Str. Wolfenbüttel nr. 4

0748 939 124

s.zs.kereszturi@gmail.com

HADAD
Degenfeld-kastély
447155 Hodod
Str. Principală nr. 199
0741 179 307
judit_vincze@yahoo.com

NAGYVÁRAD
Királyhágómelléki
Református Egyházkerület
székháza
410202 Oradea
Str. Sulyok István nr. 9
0259 435 386
www.kiralyhagomellek.ro

SÓLYOMKÖVÁR
Református
Ifjúsági Központ
417550 Şinteu
nr. 7/A
0749 193 727
miklos_kari@yahoo.com

**ERDÉLYI
REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET**

**KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET**

HEKS